

JEBRON INFO

MAANDELIJKS DIGITAAL INFOBLAD

Augustus september 2021

JEBRON

2020-2021

Inhoud

- 02 EEN TIJD VAN BOETEN MEISTER ECKHART.
- 03 KORTE BEDENKINGEN VAN JAN ROLIES OP FACEBOOK
- 06 De Deense romanschrijver Jens Christian Grondahl in een interview in de ZENO
De Morgen van 15 mei 2021:
- 07 Een open brief met “bijbelse” aanvullingen
- 08 Sammy Mahdi, is het evangelie voor u een vodje papier?
- 10 Opinie - Thomas Decreus De haatcampagne tegen Haouach is een nieuw dieptepunt
Het onslag van Ihsane Haouach bewijst hoe sterk doordrongen de politiek is van racisme en islamofobie.
- 12 'CD&V heeft geen reclamepraatjes nodig maar evangelische waarden'
- 14 Politicoloog Tim 'S Jongers: 'Een kind in armoede is een vogel voor de kat'
- 19 Berlijn bouwt wereldprimeur: drie religies onder een dak
- 21 Jeroen Olyslaegers op Facebook
- 22 'Wat als blijkt dat het christelijke diametraal staat op wat Van Grieken verkondigt?'
- 23 Brief over Palestina aan president Biden
- 27 Dansende terreurknuffelaars
- 29 Het kalifaat van extreemrechts ligt in onze democratie
- 30 Het kalifaat van extreemrechts ligt in onze democratie
- 33 Waarom zou je respect hebben voor kiezers van Vlaams Belang?
- 39 'Liberté' is niets waard zonder 'fraternité'
- 40 AGENDA AUGUSTUS – SEPTEMBER 2021

Enkele teksten ter bezinning

EEN TIJD VAN BOETEN ... (

Geert Dedecker op Facebook)

Elk net slijt en kan scheuren bij het gebruik.
Telkens weer moet de visser
de mazen van zijn visnet herstellen en herknopen.
Hij moet zijn netten 'boeten', zegt men dan.
Ook mensen moeten van tijd tot tijd
de knooppunten in hun leven herstellen.
Daarom kan de tijd van corona en lockdown
een tijd zijn van boeten,
een tijd om onze netten en netwerken te herstellen.

Elke samenleving, straat, buurt, dorp of stad
is een netwerk van mensen.
Mensen die elkaar

kennen en soms miskennen
vertrouwen, maar vaak ook wantrouwen
helpen, maar ook laten vallen
liefhebben, maar bij momenten ook
helemaal niet lijken nodig te hebben.
Sociale bewegingen, verenigingen en organisaties
willen mannen en vrouwen knopen tot een netwerk
dat veiligheid en samenhang biedt.
Daarom boeten wij in deze tijd van corona en lockdown
het net van onze straat of buurt,
in voorbereiding op het 'nieuwe normaal' waarop wij hopen.

Ook het vangnet van onze sociale zekerheid
moet telkens opnieuw geboet worden.
Om elke woelige crisis te kunnen weerstaan
worden mensen aan elkaar geknoopt:
gezonden aan zieken, werkenden aan werklozen,
jong aan oud, rijk aan arm.
Omdat ieder mens recht heeft op een menswaardig leven
boeten wij in deze pandemie-tijd
het net van de sociale zekerheid,
om straks het 'rijk van de vrijheid'
met zijn allen en zonder uitsluiting
ten volle te kunnen beleven.

(naar een tekst van Jef Sanen)

KORTE BEDENKINGEN VAN JAN ROLIES (op Facebook)

De kerk (in Halle) leeft....

In de krant lees ik dat de kerkelijke gemeenschap van Halle (een vzw) de oude panden tegenover de basiliek aangekocht heeft . Einde van een pijnlijke leegstand . Het project is de uitbouw van een pastoraal centrum , bovendien zullen pelgrims en toeristen welkom zijn in deze toekomstige oase van rust . Een basiliek , een markt , horeca en terrassen , een stadhuis en een oase van rust . Kan het mooier zijn ?

Halle blijft een pelgrimsoord . In de middeleeuwen waren er hospitia voor pelgrims , nu nog trouwens ,op de wegen naar Compostella .

In de grootsteden ontstonden sinds jaren plekken van rust , stilte , bezinning en schoonheid . Plekken van stil-staan in een hyperkinetische hectische stad . In Brussel is er de Begijnhofkerk en in de oude binnenstad zijn er nog 5 kerken die de mens onderweg uitnodigen tot in-keer , ver-inner-lijking. Kerken ? Eerder stille ruimten voor bezinning waar mensen een kaars aansteken en verbinding zoeken met zichzelf en de omvattende werkelijkheid . Halle is natuurlijk Brussel niet .

Heeft Halle op de eerste plaats geen pastoraal centrum voor de zone Halle nodig ? Een centrale ontmoetings- en vormingsplek voor de gelovigen van de streek . Het hart voor de gelovige gemeenschap hier onderweg . Een leerhuis (geloofsgesprekken , catechese , bijbellezing) en een diakoniehuis (opvang en ontvangst van lijdende en zoekende mensen)

De kerk staat op een keerpunt : het einde van de christenheid en een massale ontkerkelijking . Een minderheidskerk , een groepje angstige mensen in vergadering in het cenakel .De kerk van morgen is er nog niet , deze tijd is een kerkelijke tussentijd van zoeken , het verleden loslaten en experimenteren met nieuwe vormen van gemeenschap(basisgroepen) . De gemeenschap zal van onderuit moeten groeien . ' Laat ons samenkomen . Wil jij , en jij ? ' Nu is de kerk nog te priesterlijk hiërarchisch gestructureerd , gericht op sacramenten . Wat morgen? Een arme , dienende kerk ? Gist in het deeg , een gps voor zoekers , een kompas , een open plek in het woud , een oase in de moderne woestijn ?

De paradox is groot : enerzijds leeglopende kerken en anderzijds machtige instellingen (onderwijs , hulpverlening , gezondheidszorg ...)

De biddende , lovende en dienende gemeenschappen zijn kleine groepen , huiskerken in de schaduw van de kerkelijke monumenten uit het verleden. De kerk is een slak die verpletterd wordt door haar huisje .

Kathedralen met kardinalen in rood gewaad . Franciscus van Assisi verscheurde zijn rijkeluis gewaden en omarmde de eenvoud .

In het pastoraal centrum tegenover de basiliek zullen kleine groepen gelovigen samen komen , de oude verhalen herlezen , op zoek naar een vertaling voor 2021. Het is moeilijk een gelovige gemeenschap te zijn in deze wereld . S.Kierkegaard benadrukte dat de moderne gelovigen enkelingen zullen zijn , die samen komen , in de marge van de kerkelijke instituten . Instituut en Geest gaan moeilijk samen . Christus stierf alleen op het kruis, wat Paulus de ontleding noemde (kenosis) . De kerk beleeft hier en nu een ontleding , hopen op een opstanding . Voorlopig is het een kerk in barensweeën.

Oorlog voorbij ?

Franse presidenten (Hollande, Macroniveau) spraken van oorlog na de terroristische aanslagen en ook na de uitbraak van de pandemie .

Ook wij voelen ons in oorlog tegen een virus. We lijken de oorlog te hebben gewonnen , of de eerste grote confrontatie .Sinds het laatste overleg heerst er een andere sfeer in de stad . Er is perspectief en uitzicht op een normaler = socialer leven . Wat een open terras kan doen . Het leek een bevrijdingsfeest na een jaar bezetting . Blijft de vrees voor besmetting .

Het immigratievraagstuk is een latent conflict domein . Hoe immigratie reguleren en beheersen ? De vrees onder de burgers overrompeld te worden door ' anderen ' is groot .

Muren tegen het virus , muren tegen migranten . Angst roept om meer veiligheid , controle , afsluiting en uitsluiting.

Latent zijn de angsten in onze samenleving : klimaat , schuldenberg , immigratie , islam , mutanten , de toekomst , ...

Wij hebben onze fysieke kwetsbaarheid ontdekt , de kwetsbaarheid van de wereldorde . De wereld draait door maar is ook aan het schuiven .

Angstige blanke man nu telt eerst het zelfbehoud in vele domeinen en op veel niveaus .

Hoe verder? De angsten benoemen en dedramatiseren , nuchterheid tegen fantasmen , feiten en data geven , er is geen reden tot paniek , maar er moet wel gehandeld worden . De overheid mag ook de angst niet voeden om zo te kunnen regeren . De oorlogsretoriek wordt vroeg of laat contraproductief indien het democratisch spel niet gerespecteerd wordt . Onze gefragmenteerde samenleving vraagt om een verbindend en mobiliserend verhaal.

Geen leven zonder muziek .

Terwijl ik dit schrijf , luister ik naar Afrikaanse muziek , rustig voortkabbelende muziek op snaarinstrumenten.

De filosoof Martha C. Nussbaum heeft veel geschreven over emoties die zij waardeert als bronnen van kennis . De kracht van de muziek betreft ze in haar reflecties . Zo schrijft ze dat het niet de speech van Joe Biden was maar Gaga's hoge noten die de toon van hoop sloegen beter dan eender wat ' De zang van Gaga raakte de harten en vervulde hen met hoop .

Kunst die de menselijke ervaring belicht , kan een bron van troost zijn .

Vorig jaar verloor ze haar dochter en schrijft ze : ' Sindsdien hunker ik naar muziek die mij helpt om mijn rouw te begrijpen . '

Het mysterie van de muziek . Ik ben niet slim genoeg om boeken over de filosofie van de muziek te vatten , maar ik luister wel graag naar muziek , ik laat me zoals jullie , raken en beroeren door muziek . Muziek brengt me in contact met mezelf en verdiept mijn wereld . Muziek redt mensen , doet leven en scheidt verbondenheid . Spreekt een taal voorbij de taal die groepen en individuen verstaan .

Ik herinner me een begrafenis waarop een sopraan een aria zong . De muziek en de stem van de sopraan raakte de aanwezigen in hun hart , verscheurde en troostte . Geen sentimentalisme , geen oppervlakkige emoties. De livemuziek zorgde voor iets extra's. Muziek is een geestelijke als lichamelijke ervaring .

En toen werd het stil .

Die logge tankers (15 juni 2021)

Veranderingen zijn moeilijk want tankers veranderingen niet snel van koers . Dat vraagt tijd .

Is daarmee alles gezegd ? Is het een excuus voor moeilijke en trage veranderingen ? Is dat zo ? Is het eigen aan menselijke organisaties , bedrijven , verenigingen , partijen (J. Coens , C. Rousseau) , kerken (Rome sinds 1960) ? Zijn ze log omwille van hun personeelsomvang , hun grootte en ingewikkelde structuren ?

De weg naar koerswijzigingen is lang : eerst komt de overtuiging dat er iets moet veranderen . Waarheen wil men ? Er wordt gewerkt aan een nieuw verhaal , nagedacht over een nieuwe missie en visie . Een nieuw partijprogramma . Dit is de moeilijkste fase : de inhoud en de richting

Hoe daarheen ? Stappenplan . Roadmap .

Volgt iedereen ? Het is zoeken naar gedragenheid . Wat met de weerstanden ?

Interne structuurveranderingen . Alles of enkele onderdelen ?

Veranderingen in de bedrijfs- en organisatiecultuur impliceren vormingstrajecten voor het personeel . Vorming houdt in een lerende organisatie nooit op . Altijd meer , beter en anders. Wat als een grote groep niet overtuigd is van de meerwaarde van de structuurveranderingen ? Het personeel moet zoals de managers zijn mindset aanpassen . Gaat dezelfde top hun wijze van leiderschap plots aanpassen? Of krijgen we ondanks veel nota's en intenties meer van hetzelfde ? Een officiële betoog in tegenstrijd met de praktijken . Iedereen moet mee maar de leidinggevenden veranderen hun stijl niet . Als alles bijna rond is , dienen zich nieuwe uitdagingen aan . Ondertussen werd het project ook reeds bijgesteld . En nu ? Hoe verder ? Er werd een zee van tijd besteed aan structuren , maar de lef tot inhoudelijke veranderingen ontbrak . De tanker is herbouwd maar er is onvoldoende gedacht over de nieuwe richting . Zijn verenigingen , bedrijven , organisaties niet veroordeeld tot permanent veranderingen ? Kan een organisatie zichzelf intern vernieuwen zonder expertise van buiten ? Schuilt in radicale veranderingen van heel de tanker in een proces geen overmoed ? Elke verandering is voorlopig en een experiment . Het niet- weten blijft . Wie weet wat best is ? Wie verstaat de nieuwe socio-culturele-economische context ? Er zijn geen veranderingen zonder risico's . Wat heeft dit alles gekost ? De prijs van de veranderingstrajecten ? De menselijke prijs ? Zal de berg uiteindelijk een muis baren ? Heeft de vereniging haar ziel onderweg niet verloren ? Stilstaan kan niet , veranderingen moeten . Hoe de koers van een tanker wijzigen ? Partijen , kerken en verenigingen tonen aan hoe moeilijk het is zich opnieuw uit te vinden . En toch moet het , want tijden en mensen veranderen .

De Deense romanschrijver Jens Christian Grondahl in een interview in de ZENO van De Morgen van 15 mei 2021:

"Onze christelijke traditie is mettertijd steeds belangrijker geworden voor mij. Niet alleen in mijn boeken, maar ook in mijn leven trouwens. Het is een persoonlijk gevoel en een interesse, maar bekeringsdrang heb ik niet. (lacht) In feite is mijn eigen geloof heel fragiel, maar dat doet er niet toe. Het mooie aan het christendom is dat je een twijfelende gelovige mag zijn. Meer zelfs, je eigen zwakte beseffen is juist een deel van dat christendom. Misschien daarom wel dat ik het zo interessant vind om erover te schrijven, omdat het uitnodigt tot subtiliteit en nuance." Het nodigt ook uit tot moreel handelen, blijkt uit het openingsverhaal waarin een Deense jongen op het einde van de Tweede Wereldoorlog een Duitse vluchteling opvangt.

Belangrijk voor mij is dat het christendom de zwakte en de verwarring toelaat en benadrukt hoe belangrijk het is om de ander in alle eerlijkheid te willen ontmoeten."

Een open brief met "bijbelse" aanvullingen

juli 2021

Betreft: oproep voor een humane aanpak van de hongerstaking van de sans-papiers

Aan de heer Sammy Mahdi, Staatssecretaris voor Asiel en Migratie

Aan mevrouw Annelies Verlinden, Minister van Binnenlandse Zaken

Geachte heer Mahdi,
Geachte mevrouw Verlinden,

Jullie zijn met het dossier van de hongerstaking van de sans-papiers in het oog van de storm terechtgekomen. Iedereen zal erkennen dat het een moeilijk probleem is waarvoor geen eenvoudige oplossing bestaat. Toch roept de manier waarop u de problematiek beheert een aantal vragen, bedenkingen én afkeuringen op.

Politici hebben de plicht de burgers inzicht en informatie te verschaffen over maatschappelijke thema's en over de manier waarop de overheid die aanpakt. Daarbij werkt het contraproductief als men intellectueel onzorgvuldig of zelfs populistisch te werk gaat. Intellectueel onzorgvuldig is het gebruik te maken van argumenten die weerlegbaar zijn. Zo is de bewering dat collectieve regularisatie leidt tot een aanzuigeffect manifest onjuist (zie opiniebijdrage van Sara Cosemans in De Standaard van 1 juli). Daarnaast is het openlijk of impliciet criminaliseren van zulke acties of van mensen die ze verdedigen een laakbare poging om elke vorm van verzet monddood en ongeloofwaardig te maken. U gaat daarbij grotendeels voorbij aan de kern van de zaak.

Die kern van de zaak is dat mensen in hun hopeloosheid zelfs het dierbaarste wat ze hebben - hun eigen leven - in de weegschaal leggen in een poging hier een toekomst te kunnen opbouwen. In essentie gaat het erom of onze samenleving bereid is tegemoet te komen aan twee fundamentele rechten: het recht op een menswaardig bestaan en - heel acuut - het recht op leven. Of enkel een collectieve regularisatie deze basisrechten kan garanderen, is misschien niet evident. Wél evident is dat we onze eigen geloofwaardigheid als humane samenleving teniet doen als we niet alle middelen uitputten om een menswaardige weg uit deze crisis te vinden. Voor andere crisissen lukt dit vaak wél. In maatschappelijke dossiers zoals bepaalde milieuvraagstukken, fiscale regelovertradingen e.d. wordt vaak juridische creativiteit tot zelfs juridische spitsvondigheid aangewend om minnelijke schikkingen te bekomen, vaak voor groepen die daar de kennis en de middelen kunnen voor inzetten. U zou medewerkers in uw

administratie en in uw kabinet kunnen aanzetten om hun competenties en kennis even creatief en constructief aan te wenden voor deze groep die uit zichzelf geen stem heeft.

Jullie zijn gezicht en woordvoerder van het regeringsbeleid in dit menselijk drama. Vanuit mijn christelijke overtuiging om een humane samenleving ben ik over dat beleid diep ontgoocheld. Ik durf er bij jullie beiden op aandringen niet passief af te wachten tot deze actie – ook letterlijk – doodbloedt maar alle mogelijke middelen in te zetten om deze crisis humaan op te lossen.

Omdat ik mij richt tot twee christen-democratische politici, wil ik aan deze brief nog twee persoonlijke bedenkingen toevoegen vanuit mijn in de bijbel geworteld engagement

Eén. De kern van elke christelijk geïnspireerde (maatschappelijke) ethiek is gefundeerd in een woord uit het boek Leviticus (het middelste boek van de joodse Thora):

Ik citeer uit hoofdstuk 19,33-34:

Stel, er zwerft bij jou een vreemdeling rond in uw land:

ge zult hem het leven niet zuur maken.

Deze zal voor u zijn als iemand die uit u geboren is.

Je zal de vreemdeling, die onder u leeft,

liefhebben, want hij is een mens als jij.

Vergeet toch niet dat je zelf vreemdeling geweest zijt in het land Egypte.

Deze woorden staan aan de basis van het dubbelgebod van Jezus van Nazareth:

Jullie zullen de ENE, uw God liefhebben

En het tweede gebod aan het eerste gelijk:

Jullie zullen de naaste liefhebben, die een mens is zoals jij.

Twee.

Frans de Vittoria, genoemd ‘de grootmeester van Salamanca’, de grootste rechtsgeleerde van zijn tijd, pater dominicaan en raadgever van Bartholomeo de las Casas, die het opnam voor de rechten van de inheemse bevolking ten tijde van Spaanse verovering van Midden-Amerika tegen de gruwelijke politiek van de Spaanse heersers zegt ongeveer het volgende:

Op grond van het internationaal recht heeft ieder mens het fundamentele mensenrecht zich op deze aarde te vestigen waar hij dat verkiest. Dit recht is geworteld in het gegeven dat ieder mens fundamenteel gelijkwaardig is en dus de vrijheid heeft om zich op deze aarde, die aan allen toebehoort, te vestigen waar hij/zij wil.

Met deze twee bedenkingen wil ik deze brief afronden.

Met dank voor de aandacht die jullie aan mijn vraag besteden.

Paul De Witte

9300 Aalst

pldwtt@telenet.be

Sammy Mahdi, is het evangelie voor u een vodge papier?

De Morgen

13/07/2021

ELS SCHELFHOUT E.A. Prominenten uit onderwijs, kunstwereld, media, wetenschappen, godsdienst en middenveldorganisaties schrijven een brief aan de staatssecretaris voor Asiel en Migratie.

Meneer de staatssecretaris,

Dit is het wat ons betreft, dit is onze laatste brief. Want wat is er nog niet gezegd? Wat is er nog niet gewikt en gewogen over de uiterste wanhoop van de mensen zonder papieren in kerk en universiteit?

Wij zijn boos, nu. Onze toon is hard, maar niet half zo hard als het lot van de mensen zonder papieren. U hebt macht over hen en u maakt dat duidelijk met onnodig verbaal geweld. U hoopt dat u niet moet tonen hoe principieel u wel bent.

Wij kunnen in alle oprechtheid niet geloven dat u constructief een humane oplossing nastreeft. U streeft in eerste instantie na dat u aan het langste eind trekt, zodat uw broeders ter rechterzijde zien hoe stoer u wel bent. Stoppen zullen die hongerstakers met hun chantage. Want zo ziet u dat: ze chanteren u. Wij vragen u: wat zou u doen in hun uitzichtloze situatie? We kunnen de gedachte niet verdringen dat u, na een andere opeenvolging van gebeurtenissen, in die kerk honger zou lijden en vervolgens tot uw afgrijzen uzelf zou tegenkomen.

Wij vragen ons af of u zichzelf zonder scrupules kunt beschouwen als een christen?

Mattheüs is een boeiende bron voor u. Vers 25:31-46: "Want Ik was een vreemdeling, en gij hebt Mij geherbergd. (...) Dan zullen de rechtvaardigen Hem antwoorden, zeggende: Heere! Wanneer hebben wij U als vreemdeling gezien, en geherbergd? (...) En de Koning zal antwoorden en tot hen zeggen: Voorwaar zeg Ik u: Voor zoveel gij dit een van deze Mijn minste broeders gedaan hebt, zo hebt gij dat Mij gedaan."

Hoeveel keer heeft de haan intussen gekraaid, meneer de staatssecretaris? Wie verloochent u? Waarom? Het bord linzen waarvoor u hen verkoopt, heet electoraal succes.

Is het evangelie voor u een vodge papier? Zeg dat dan eerlijk. Wij vragen ons af wat u doet in een christendemocratische partij en wij vragen ons af wat die christendemocratische partij te zoeken heeft bij een onverzettelijke staatssecretaris als u. Wij vinden dat u zich zou moeten schamen.

Laten we dan, voor uw gemak, het christelijke even wegrationaliseren. Ook dan blijft de vaststelling dat werkelijk géén humane oplossing mogelijk is voor de lotgevallen van een uitermate mank asiel- en migratiebeleid, dat geen mededogen aan de orde kan zijn als aanloop naar een correct en transparant migratiebeleid?

Voor het minieme stroompje vluchtelingen dat België te verwerken krijgt, is het de hoogste tijd dat er oprecht en wars van electoraal profijt oplossingen komen die de verantwoordelijkheid van het beleid mee in rekening nemen en onze gastvrijheid in lijn brengen met de reële veerkracht van onze bevolking. Onze demografische evolutie noodzaakt een constructieve migratie. Maak er werk van.

Bied deze mensen kansen. Bied ze de mogelijkheid op een job, haal ze uit het zwartwerkcircuit, koppel hun werkwillegheid aan de vele knelpuntberoepen die dringend ingevuld moeten geraken. Laat hen bijdragen aan onze sociale zekerheid. Dat willen ze. Zorg ervoor dat alle

kinderen veilig naar school kunnen gaan. Dat zij hun schoolloopbaan goed kunnen afronden zodat zij na hun afstuderen een diploma op zak hebben en een werkcontract kunnen krijgen.

Meneer de staatssecretaris, de Bijbelse limiet van veertig dagen is lang overschreden. De medische gevolgen voor de hongerstakers zijn dramatisch, de letsels irreversibel. Er is al te veel tijd verloren gegaan.

Wij vragen, smeken, om een eenmalige collectieve regularisatie uit te voeren. Deze crisis is heel ernstig. Uw politieke en ethische keuze zal lang blijven nazinderen.

Guino Debaudringhien, cineast; Denis Bouwen, woordvoerder; Leo A. De Bock, fotograaf; Marijke De Bolle, godsdienstlerares; Johan Depoortere, journalist; Thijs Deroost, medewerker Pigment vzw; Sophie De Schaepdrijver, cultuurhistorica; Charles Ducal, dichter; Niek Everts, pastor; Katrien Goethals, docent; Marleen Heirbaut, lerares; Jozef Herstens, coördinator VLOS; Hilde Ingels, docent; Rosario Mamol-Perez, kunstenaar; Vinciane Meert, pianolerares; Hilde Moons, BXL Refugees; Nadia Nsayi, politicologe, auteur; ROM, Recht op Migratie; Els Schelfhout, dr. soc. wet., psychosociaal therapeut; Kris Smet, voormalig VRT-producer en journaliste; Everhard Van Dalen, jurist; Luc Van Meerssche, priester; Karolien Verbruggen, televisieregisseur; Frank Van Wolvelaer, voormalig algemeen directeur katholiek onderwijs Sint-Niklaas; VLOS, vluchtelingenondersteuning Sint-Niklaas; Hendrik Vos, professor Europese politiek, Universiteit Gent; Piet Willems, arts; Walter Zinzen, journalist

Opinie - Thomas Decreus

De haatcampagne tegen Haouach is een nieuw dieptepunt
Het ontslag van Ihsane Haouach bewijst hoe sterk doordrongen de
politiek is van racisme en islamofobie.

DeWereldMorgen maandag 12 juli 2021

Ihsane Haouach nam geen ontslag. Ze werd tot ontslag gedwongen. De campagne die tegen haar gevoerd werd, heeft haar professioneel en persoonlijk functioneren in die mate ondergraven dat het sereen uitvoeren van haar job niet langer mogelijk was. In ongeveer iedere andere werkcontext zou deze campagne beschouwd worden als zuiver pestgedrag. Haouach werd immers gepakt op wie ze was, wat ze aan had, op haar achtergrond, haar geloof. Haar woorden werden systematisch en moedwillig verkeerd geïnterpreteerd. Dat heeft niks meer te maken met politiek, wel met wegpesten. En het is zelfs niet zomaar pesten, dat pesten krijgt vorm vanuit een overduidelijk islamofob motief.

De islamofobie waar Haouach (en vele anderen) mee te maken krijgt, schuurt dicht aan bij het klassieke antisemitisme. De moslim wordt, net als de jood, voortdurend geportretteerd als

iemand die een dubbele agenda heeft, iemand die niet te vertrouwen valt of deel uitmaakt van een duister complot om de orde omver te werpen. Iemand wiens loyaliteit dus constant in vraag gesteld wordt en steeds schuldig blijft tot het tegendeel bewezen is. De zaak Haouach is een schoolvoorbeeld in dit verband. Reeds van bij haar aantreden werden vraagtekens geplaatst bij haar zogenaamde 'neutraliteit', nog voor ze dus goed en wel haar functie bekleedde. Louter op basis van islamofobe paranoïa.

Diezelfde door rechts constant aangewakkerde paranoïa zorgde ervoor dat Haouachs zeer terechte en volstrekt normale bedenking omtrent hoe met de scheiding tussen Kerk en Staat moet omgegaan worden in een veranderende samenleving enkel kon geïnterpreteerd worden als een regelrechte aanval op de scheiding tussen Kerk en Staat. Dat een dergelijke interpretatie door zovele politici als een juiste of voor de hand liggende interpretatie kan beschouwd worden, getuigt enkel van het feit hoe diep een islamofobe paranoïa zich in het publieke spreken genesteld heeft.

Het gedrag van politici kan trouwens niet beschouwd worden als louter een symptoom van een al aanwezige islamofobie, ze zijn er zelf de grootste producenten van. Wie herinnert zich nog dat toenmalig minister van Binnenlandse Zaken Jan Jambon na de aanslagen in Brussel beweerde dat er 'dansende moslims' te zien waren in de straten van Brussel? Niemand heeft die dansende mensen ooit gezien. Het was een platte leugen. Net zoals het een leugen is dat Haouach de scheiding tussen Kerk en Staat zou willen opheffen. Leugens waarmee politici zich willen profileren, waarmee ze willen inspelen op de reeds bestaande islamofobie door die verder aan te wakkeren. Een uitermate cynisch spel, waar uiteindelijk de extreme rechterzijde groter van wordt.

De manier waarop iemand als Haouach wordt aangepaakt op basis van haar geloofsovertuiging en vermeende woorden, staat in bijzonder schril contrast met de bandbreedte die de rechterzijde krijgt toebedeeld in de publieke ruimte. Bart De Wever presteerde het bijvoorbeeld enkele dagen geleden nog om in De Krant van West-Vlaanderen te opperen dat we 'een coup' nodig hebben en dat 'de grondwet niet in de weg mag staan voor noodzakelijke verandering'. Daarbij verkondigde De Wever ook doodleuk dat 'zelfs burgerlijke onlusten' niet uit te sluiten zijn. Het is moeilijk om dergelijke uitspraken niet te begrijpen als oproepen tot openlijke ondermijning van de democratie. Maar buiten de voorspelbare en terechte kritiek vanop links is er niemand die graten ziet in de uitspraken van De Wever. Geen haan die kraait.

Of neem nu iemand als Tom Van Grieken die een paar weken geleden opperde dat hij Europa liever dominant 'blank' zag blijven. En denk aan hoe een niet verwaarloosbaar deel van Van Griekens partijleden en verkozenen openlijk Jürgen Conings als vrijheidsstrijder onthaalden. Daar kwam wel kritiek op, maar het leidde op geen enkel moment tot het soort campagne waarvan Haouach het slachtoffer werd. Er rolden geen spreekwoordelijke koppen, iedereen mocht braaf blijven zitten. Kortom, rechts roept herhaaldelijk en onverbloemd op tot een gewelddadige omverwerping van de orde, steunt mensen die dat doen en propageert zonder schaamte leugens en racisme.

Het signaal dat de politieke klasse uitzendt naar mensen van kleur of moslims die dromen van een politieke carrière of een publieke functie, is niet mis te verstaan. Er is de agressie van de rechterzijde, maar ook de lafheid van de linkerzijde. Als moslim of als iemand van kleur heb je blijkbaar geen bondgenoten in de politiek, als het er werkelijk op aankomt. Je kan ieder moment

geofferd worden voor het witte electoraat. En dat zorgt ervoor dat toekomstig politiek talent bij voorbaat afhaakt, buitenlandse opzoekt waarin de islamofobie minder welig tiert en instellingen verder wantrouwt.

Hoe lang nog kunnen we dit racisme vanuit de hoogste regionen van de macht, blijven tolereren?

'CD&V heeft geen reclamepraatjes nodig maar evangelische waarden'

Vrije tribune in Knack van 18/06/21

Els Schelfhout, Denis Bouwen en Leo De Bock namens Christendemocratie & Verbinding, een platform dat opkomt voor een oorspronkelijke invulling van de christendemocratie, gebaseerd op de waarden van de christelijke traditie

'CD&V haalt nog nauwelijks 10% van de stemmen', schrijven voormalig Senator Els Schelfhout, Denis Bouwen en Leo De Bock. **'Blijf onze wortels verloochnen, en de partij rijdt gewis de afgrond in.'**

"Voor ons telt elke mens. Elke mens is uniek en levert een eigen bijdrage aan de samenleving. Iedere persoon heeft eigen talenten en eigen beperktheden. Elke mens verdient fundamenteel respect. Het is onze opdracht de menselijke waardigheid te beschermen waar nodig en te versterken waar nodig. Elke mens is verbonden. Mensen worden pas zichzelf in relatie met anderen. Alleen als mensen zich met elkaar verbinden, kan een samenleving vooruit gaan."

Zo staat het in de 'Mission Statement' van CD&V. Het voorstel van voorzitter Joachim Coens 'CD&V gelooft in wat mensen kunnen', haalde het niet op het partijcongres van 11 juni. Gelukkig. Het heeft ons geloof gesterkt dat christelijke waarden nog belangrijk zijn voor sommige partijleden.

Het weekend van het congres waren wij in de Begijnhofkerk in Brussel. Die plek waar al twintig jaar lang mensen 'zonder papieren' (ze hebben er nochtans véél) en hun sympathisanten (die hebben ze gelukkig ook heel veel) hun vraag om voluit deel uit te kunnen maken van onze maatschappij, kracht bij zetten.

Coens verkiest de vrolijke Frans te spelen voor de camera's; gespeeld enthousiasme dat geen kind nog ernstig neemt. Gewis ook niet de vijftienjarigen die zich nu ook een lidkaart kunnen aanschaffen. Reken maar dat ze in de rij zullen staan.

Mahdi is doof

In de Begijnhofkerk luisterden wij naar het dringende verzoek van de kerkbezitters aan staatssecretaris Sammy Mahdi (CD&V). Die heeft geen oren naar hun smeekbede voor duidelijke en permanente criteria voor regularisatie zoals duurzame banden, werk en onverwijderbaarheid, noch voor de vraag naar de oprichting van een onafhankelijke regularisatiecommissie.

CD&V heeft geen reclamepraatjes nodig maar evangelische waarden.

Mahdi pleit integendeel voor een strikter asielbeleid waarbij meer wordt ingezet op de zogenaamd 'vrijwillige' terugkeer. Alsof iemand van deze mensen vrijwillig zou terugkeren naar een land dat hij jaren geleden ontvluchtte, ook al was dat om economische redenen. Mahdi pleit voor 'visitatierecht': de politie kan afgewezen asielzoekers uit hun huis halen, hun identiteitspapieren in beslag nemen, hen met andere woorden opjagen als wild. Ze zullen geen enkele veilige plek meer hebben voor zichzelf en hun gezin. 'Het is onze opdracht de menselijke waardigheid te beschermen', was het niet?

Schrijnende verhalen

In Brussel hoorden we schrijnende getuigenissen. Hongerstakers werken al jaren in de bouw, in de horeca, als klusjesman of poetsvrouw. Sommige van hun gezinsleden werden wel geregulariseerd, andere niet. Hun kinderen lopen hier school sinds de kleuterklas, maar kunnen tijdens hun opleiding geen stage doen en zullen dus ook geen diploma krijgen. Gaat Sammy Mahdi dat uitleggen aan al die mensen die al jarenlang mee onze economie draaiend houden, wellicht in moeilijker omstandigheden dan die waarin een staatssecretaris werkt?

Gaat hij vertellen aan mensen die al jarenlang 'een eigen bijdrage leveren aan onze samenleving', dat hij de missie van zijn partij een vodge papier vindt? Maar neen, hij gaat de dialoog met de vluchtelingen in de Begijnhofkerk niet aan. Liever bewijst hij hoe principieel hij wel is. Het gaat niet om mensen, het gaat om cijfers.

Wel, Sammy Mahdi, als cijfers zo belangrijk zijn: CD&V haalt nauwelijks nog 10% van de kiezers. Wij geven het u op een briefje: blijf onze wortels verloochenen, zo rijdt u gewis de afgrond in.

Mensen zonder wettig verblijf stellen u en ons een duidelijke vraag. Ze willen de kans krijgen om volwaardig deel te nemen aan onze samenleving, ze vragen een menswaardig bestaan. Luister naar hen. Kijk hen in de ogen: Elk mens telt.

En voorzitter Coens, wij vragen niet dat CD&V 'dynamisch, fris, ambitieus en open' zou zijn. Wat zijn we gebaat met reclamepraatjes? Wij vragen dat de christendemocratie terugkeert naar de evangelische waarden. En dat zal met of zonder CD&V zijn.

Politicooloog Tim 'S Jongers: 'Een kind in armoede is een vogel voor de kat'

In De Morgen – Zeno 3 juli 2021

BIO • groeide op in een probleemgezin in de buurt van Antwerpen • studeerde politieke wetenschappen in Antwerpen en publiek management in Leiden • werkt sinds eind 2019 als senior adviseur voor de Nederlandse Raad voor Volksgezondheid & Samenleving (RVS) • is vooral actief op thema's als verschillen in de samenleving en bestaans-onzekerheid

Tim 'S Jongers, Gezichten van een onzeker bestaan, kosteloos te downloaden via raadrvs.nl

'Als je met een achterstand van 10-0 begint, is hogerop komen geen klim op een ladder, maar een tunnel waarin je blijft kruipen.'

In *Gezichten van een onzeker bestaan* bundelt Tim 'S Jongers (39) verhalen van mensen voor wie elke dag een strijd is om te overleven. De politicooloog weet waarover hij schrijft: 'Ik ben voortdurend bang om weer arm te worden.'

Tim 'S Jongers werkt voor de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving, een invloedrijk adviesorgaan van de Nederlandse regering, en daar schrijft hij over de gevolgen van de kloof tussen arm en rijk. Zo gaan armen zes jaar eerder dood en leven ze vijftien jaar korter in goede gezondheid dan rijken. Belangrijk werk, maar het kan ook wringen.

"Ik ergerde me gek aan de analyses, de abstracte discussies, de cijfertjes, de focusnotities en de vragen over welke richting we zouden uitgaan. De mensen over wie het gaat, kwamen amper ter sprake."

Armoede is een verhullende term, vindt 'S Jongers. Het lijden dat ermee gepaard gaat, het noodgedwongen leven in de overlevingsstand, de stress die de keuze tussen brood of nieuwe schoenen met zich meebrengt, daar zijn nauwelijks woorden voor. Om daar verandering in te brengen, deed 'S Jongers tijdens een avond bier drinken met een collega een wild voorstel.

"Ik vond dat wij als Raad, gewoon bam, met een foto en een verhaal, moesten laten inzien wat een onzeker bestaan inhoudt. Geen advies, geen conclusies, maar gewoon luisteren naar de mensen om wie het gaat."

In het onlangs verschenen boek *Gezichten van een onzeker bestaan* laat 'S Jongers daarom vijftien mensen aan het woord voor wie elke dag een strijd om te overleven is. Vaak worden ze vermalen door een overheid die zich niet bekommert om pure pech of een verkeerde beslissing. De grootste winst van het boek, zegt 'S Jongers, is dat een overheidsproduct mensen stil heeft gekregen. "Ik heb reacties gehad van mensen die zeiden dat het boek hen had gedwongen tot reflectie, tot een pas op de plaats."

Wat 'S Jongers zijn collega's toen nog niet had verteld: hij had ook zijn eigen levensverhaal kunnen optekenen. Hij vertelt het hier alsnog, onder het systeemplafond van het ministerie van Volksgezondheid, waar de adviesraad is gehuisvest. Soms met trillende stem, maar bovenal

vastberaden doet hij één keer zijn verhaal, ondersteund door talloze documenten. Om woorden te geven aan het lijden van de mensen over wie hij adviezen schrijft.

“Ik ben opgegroeid ten zuidoosten van Antwerpen. Nog voor mijn eerste verjaardag scheidden mijn ouders. Het werd een vechtscheiding, een oorlog die mijn hele jeugd zou duren. Ik groeide op bij mijn moeder, een vrouw met weinig sociaal en cultureel kapitaal.

“Het betekende bestaansonzekerheid to the fullest. Niets, helemaal niets, verliep zoals het normaal gesproken zou moeten verlopen. Pas als de bijstand was gestort, was er geld om nieuwe schoenen te kopen en dus naar school te kunnen. Zonder schoenen bleef ik thuis. Frikandellen waren lang het standaard-avondeten. Of vissticks.

“Vanaf mijn 8ste – mijn moeder was inmiddels hertrouwd met een aan alcohol verslaafde man – heb ik voor mijn jongere zusje moeten zorgen. Eten geven, luiers verschonen. Ik heb als kind altijd gevoeld, en daar denk ik nu nog zo over, dat zij waarschijnlijk niet meer zou hebben geleefd als ik dat niet had gedaan. Dat klinkt dramatisch, maar vanuit het kindperspectief weet je niet beter, dat is gewoon je wereld.

“Inmiddels waren er vier kinderen in het gezin en volgde er een nieuwe scheiding. Vanaf dat moment werd de armoede extreem. Huisjes van 40 vierkante meter. Een douche was er niet, de wc was een gat in de tuin. Het is amper in te beelden in de jaren negentig. Het ging goed met de wereld, maar niet met ons.

“Aan het eind van de basisschool heb ik mijn eerste baantje genomen: hondenhokken schoonmaken bij fokkers. Ik was de kleinste van de klas, dus ik kon handig rechtop staan in die hokken van Deense doggen. Ik verdiende er 2,5 tot 3 euro per avond mee.”

U werd uitgebuit?

“Een kind in armoede is als een vogel voor de kat in een wereld vol tijgers. Voor ouders in armoede zijn er veel noden, en als je kind kan helpen, waarom zou je dat kind dan niet inzetten? Dat is wat de overlevingsstand betekent, je doet alles om te overleven.

“Ik ben altijd een slimme leerling geweest, hoewel er thuis nooit aandacht voor school was. Na de lagere school mocht ik naar het aso. Dat ging faliekant fout. De kinderen daar spraken een andere taal, kwamen uit een andere wereld. Het verschil tussen een opvoeding en de overlevingsstand, zo zie ik dat.

“Al na enkele weken werd het praktijkonderwijs en toen is het echt fout gelopen. Een combinatie van mijn verveling, de omgang met mensen die wel uit mijn milieu kwamen en het volledige ontbreken van stabiliteit thuis. Ik ging naast mijn krantenronde crimineel gedrag vertonen. Dingetjes doen die geld konden opleveren voor het gezin.

“Dat is twee jaar lang heel fout gegaan. In Gezichten van een onzeker bestaan zegt een jonge vrouw dat ze niet goed was in goed zijn, en daarom maar goed werd in slecht zijn. Ik denk dat dat de perfecte samenvatting is.

“Het hoort ook bij je stigma: je komt uit die familie, je hygiëne is niet op orde, vriendjes thuis uitnodigen is niet mogelijk, je schaamt je kapot. Je weet ook niet hoe je je moet gedragen in de samenleving. Ik ben meerdere keren van school gestuurd.

“Toen gebeurden er twee belangrijke dingen: mijn broer kwam na overmatig drugsgebruik in een afkickklinik terecht en later in een jeugdgevangenis. En mijn moeder kreeg een nieuwe vriend. Hij heeft me bij mijn nekvel gepakt en gezegd: er zit bij jou veel in, maar dat gaat er op deze manier nooit uit komen. Door mijn trackrecord was ik niet meer welkom op scholen in de regio. Hij is toen gaan onderhandelen, of ik niet een jaar opnieuw kon doen op een hoger niveau.

“Soms zijn er van die kleine, simpele gebeurtenissen in het leven die allesbepalend zijn, zonder dat je het op het moment zelf doorhebt. Zoals mijn herexamen op mijn laatste school op een lager niveau. Ik had een voldoende nodig. Het was iets met techniek, dat me totaal niet

interesseerde. De leraar heeft toen met mij het examen ingevuld. Had hij dat niet gedaan, dan had ik het echt niet gehaald en was ik nooit een niveau hoger gekomen.”

Hoe lukte het dan om uw schoolwerk daarna te maken?

“Thuis ging alle aandacht naar mijn broer, maar ik had voor het eerst een eigen plekje: een paar vierkante meter achter een kartonnen plaat. Daar sloot ik mezelf op, met mijn schoolboeken. Mijn scores schoten omhoog. Een leraar gebruikte het woord ‘metamorfose’. Ik wist niet of dat goed of slecht was. Zo kwam ik in contact met mensen uit een ander milieu. Nu snapte ik dat mijn situatie helemaal niet normaal was. Ik kwam bij vriendjes thuis met stabiele gezinssituaties en, wow, ze hadden een toilet binnen.

“Al die rare dingen gaven mij een gevoel van des-oriëntatie. Als het over bestaansonzekerheid gaat, gaat het over desoriëntatie. Je voelt je nergens thuis, omdat je nergens thuis bent. Je voldoet niet aan de norm, maar je wordt wel behandeld volgens de norm.

“Ik was al voor de tweede keer een niveau hoger gaan studeren en werkte bijna alle avonden en weekends in de horeca. Op een zonnige dag heb ik besloten uit huis te gaan. Ik had ruzie met mijn moeder over haar gedrag. De nieuwe vriend van mijn moeder was in de tuin aan het werk en hoorde dat. Het geweld dat volgde toen hij binnenstapte, kon ik niet meer aan. Ik denk dat ik 18 jaar was.

“Ik ben naar Jeugdzorg gestapt met de vraag of ze me konden helpen aan een rustige plek voor mezelf. Ze boden me een plek aan in een huis met andere jongeren. Dat wilde ik niet, dan zou ik weer teruggaan naar het milieu waaruit ik kwam.

“Is het niet mogelijk dat jullie me gewoon met rust laten, vroeg ik. Dat ik het allemaal zelf doe? Dat mocht op één voorwaarde: ze wilden elke woensdag even langskomen om te kijken of alles goed met me ging. De mevrouw van Jeugdzorg hielp me met de belastingbrieven en het afsluiten van een verzekering. Mijn bestaan was zeker, omdat ik het zelf in handen had. Ik woonde alleen, betaalde huur, kookte ’s avonds mijn aardappeltjes. Ik had een gewoon, volwassen leven, maar moest nog wel mijn laatste schooljaar afmaken.

‘Je voelt je nergens thuis, omdat je nergens thuis bent. Je voldoet niet aan de norm, maar je wordt wel behandeld volgens de norm.’ Beeld thinkstock

‘Je voelt je nergens thuis, omdat je nergens thuis bent. Je voldoet niet aan de norm, maar je wordt wel behandeld volgens de norm.’ Beeld thinkstock

“Toen ik klaar was met school, kreeg ik – heel kenmerkend – mijn diploma niet. Twee jaar lang waren mijn schoolrekeningen niet betaald. Om toch mijn diploma te krijgen, moest ik al mijn spaargeld afstaan, waarvoor ik zo hard had gewerkt. Ik wilde graag naar de hogeschool in Antwerpen, maar dat kon ik nu niet meer betalen.

“Het leger was mijn enige uitweg. Ik ben er drie jaar gebleven. Het was helemaal mijn omgeving niet, ik had een veel te grote mond, maar ik heb er rust ervaren. Alles is er voor je geregeld. Waar je slaapt, wat je eet. Op dat moment begon ik heel hard te groeien. Alle stress in mijn jonge leven had mijn fysieke ontwikkeling gigantisch belemmerd. Als je psychische ontwikkeling een ramp is, is je fysieke ontwikkeling dat ook. Later zou ik ontdekken dat ik een deprivation dwarf was. Bij de landmacht had ik elke maand nieuwe broeken nodig. Dat leverde me dan weer problemen op bij mijn chef, die dat voor mij moest regelen. In het leger ben ik een beetje man geworden: ik werd groter en breder.

“Toen ik uit het leger kwam, heb ik mijn geboorteplaats voorgoed verlaten en ben naar een dorp verhuisd. Ik beleefde er mijn eerste kerst alleen en keek achterom. Dat terugkijken was de grootste fout van mijn leven. Wat ik zag, brak me volledig. Ik had het idee dat ik helemaal alleen stond op de wereld. Ik was 23, maar voelde me 75. Een uitgeknepen citroen.

“Ik heb me toen intensief laten helpen door therapeuten en instellingen. Ik heb mijn leven teruggekocht en daarvoor stak ik me in de schulden, ik had geen baan meer. Toen ik op een bepaald moment weer licht zag, zat ik met een gigantische schuldenberg.

“Ik verhuisde weer. Naar Antwerpen. Mijn leven daar bestond uit twee delen: superhard werken in de horeca om mijn schulden zo snel mogelijk af te betalen. En verwaald rondlopen. Dat was het enige wat ik deed, volledig gedesoriënteerd in de samenleving. Ik voelde me een wegwerpkind. Alles wat mensen met een hoge sociaal-economische status ‘destructief gedrag’ noemen, deed ik. Maal tien of zo. Ik pleegde slow suicide.”

Hoe heeft u dat weten te stoppen?

“Er waren collega’s en vrienden die liefde toonden. Op een dag zag ik het verschil tussen hoe ik met mezelf omging en hoe anderen met mij omgingen, en ik besloot: dit klopt niet meer. Met een megakater ben ik op de fiets gestapt en naar de universiteit van Antwerpen gereden. Daar heb ik me ingeschreven voor de studie politieke wetenschappen. ’s Nachts ging ik werken in de daklozenopvang. Daar was ik goed in, omdat ik die gasten snapte. Als ik hun dossiers las, las ik over mezelf. Dat motiveerde me. Ik moest voorkomen dat ik aan de andere kant van het loket zou belanden.

“Na vier jaar verhuisde ik naar Nederland om mijn master te doen. Ik was helemaal klaar met België. Ook in Nederland werkte ik in een daklozenopvang. Een vrijwilliger bij de soepbus vroeg me over mijn studententijd en ik besloot voor het eerst eerlijk te antwoorden. Dat doe ik weinig. Ik voel me permanent veroordeeld tot liegen. Mijn verhaal roept altijd veel vragen op. Nu loog ik dus niet, en die vrijwilliger zei: ik ken iemand met wie je moet gaan praten. Zo ben ik bij mijn eerste werkgever terechtgekomen, een stichting waar ik onderzoek deed naar het sociale domein. Mijn eerste loon was 2.000 euro per maand. Voor koffie drinken en babbelen met mensen. Ik voelde me er megaschuldig over tegenover al die mensen die superhard werken en van veel minder moeten rondkomen.”

Zo bent u er toch het bewijs van dat je wel degelijk kunt opklimmen in de maatschappij?

“Als je met 10-0 achterstand begint, is hogerop komen in de maatschappij geen klim op een ladder, dat is bullshit. Het is een tunnel, waarin je gewoon moet blijven kruipen, zonder dat je weet waar je heen gaat.

(geëmotioneerd) “Ik móést iets doen, en op een bepaald moment zie je het licht voor je niet, en het licht achter je niet meer. Ik heb vijf jaar oogkleppen op gehad en ben gegaan voor het doel van een cijfer op de universiteit.”

“Ik begrijp ook niet waarom ik het wel heb gered, ook daar voel ik me schuldig over. De mensen om mij heen zeggen: je bent een superslimme jongen die de goede dingen voor de samenleving doet, jij hebt je leven op de rit, je gaat nooit meer arm worden. Maar ik heb de permanente vrees dat het wel zal gebeuren. Permanent.”

Wat had een overheid voor u kunnen doen?

“De eerste vraag van de overheid is: wat kun je zelf doen? Eigen verantwoordelijkheid. Terwijl we zo veel data hebben die laten zien: wanneer er dingen fout gaan in je jeugd, heb je daar later in het leven last van. Mensen die in hun jeugd zijn verneukt, zijn eenbenigen. Zo zie ik dat. En we verwachten dat ze meelopen in de race van de tweebeenen. Dat is gewoon niet correct.

“Zodra de overheid in beeld komt, moet je veranderen. Alsof je niet oké bent, terwijl je ook gewoon brute pech kunt hebben. Als je sociaal wilt mobiliseren, heb je een duwtje in de rug

nodig van de overheid, niet de opdracht om je aan te passen aan haar wensen. En dan zijn we verbaasd dat mensen afhaken.”

Hogeropgeleiden snappen niet wat zij van lageropgeleiden vragen?

“We leven in een meritocratie. Ik heb een huis gekocht voor 100.000 euro, het is nu 200.000 euro waard. Wat heeft dat met eigen verdienste te maken? Hoe kunnen we nog zeggen dat hard werken loont, als je huis in waarde verdubbelt terwijl je ligt te slapen? En dan zijn er mensen die de huur niet kunnen betalen, omdat we het hebben laten gebeuren dat de huizenmarkt zo op slot zit. De mensen die daarvan de meeste problemen ervaren, zijn meestal niet de mensen die het beleid maken. Dat is volgens mij geen toeval.

“De bottomline van dit verhaal is dat sociale grondrechten zoals huisvesting en gezondheid niet afdwingbaar zijn. En we hebben ze de afgelopen dertig jaar behoorlijk verwaarloosd.”

Tim 'S Jongers voelt zich soms de verpersoonlijking van de kloof in de samenleving. Het beeld dat de hoge sociaal-economische klasse heeft van de lage sociaal-economische klasse, klopt vaak niet, en andersom evenmin. Als hij op congressen komt, spreken “hooggeleerden” over “die mensen”. “Alsof het een exotische diersoort is. En dan voel ik me aangesproken. Maar als het om wit privilege gaat óók.”

Nog een voorbeeld. 'S Jongers heeft veel last van nachtmerries, die zijn slaap hels maken. “Ik heb nu de luxe om te zeggen: voor 10 uur 's ochtends plan ik geen vergaderingen meer. Een bouwvakker kan dat niet doen. Iemand die het huisvuil ophaalt, kan dat niet doen. In de horeca moet de keuken gewoon open. Ik heb me lang geschaamd, het gevoel gehad dat ik mijn eigen achtergrond in de steek liet.”

Terwijl anderen nog worstelen met hun leven, kan 'S Jongers zich op zijn werk inschrijven voor een cursus. “Iets over ‘persoonlijk leiderschap’ of zo. Drie dagen voor 3.000 euro. Dat is meer dan een jaar hogeschoolonderwijs.”

Wat zou er moeten veranderen?

“Het eerste advies waaraan ik meewerkte bij de Raad in Nederland, ging over dakloosheid. In zo'n geval organiseren we the whole system in a room, alle specialisten bij elkaar. Ik heb toen voorgesteld: laten we een keer naar de nachtopvang gaan. Het praktijkcentrum van dat 'systeem'. Sommige mensen die over die problematiek nadenken, waren daar nog nooit geweest.

“Twee ervaringsdeskundigen – ik heb een hekel aan die term – deden hun verhaal, waarvan alle specialisten erg onder de indruk waren. Maar als wij in een wereld leven waarin luisteren naar ‘die mensen’ zo shockerend kan zijn voor beleidsmakers, zou dat tot principiële bescheidenheid moeten leiden. Dat denk ik echt.

“Nu gebeurt het nog te vaak dat ervaringsdeskundigen aan tafel worden uitgenodigd, hun verhaal mogen doen en een cadeaubon krijgen, waarna de ‘hooggeleerden’ samen gaan borrelen en beleid maken.

“Uiteindelijk is het mijn persoonlijke missie om de samenleving en de leefwereld meer in het systeem te krijgen. Om die brug toch ergens te bouwen. Want als je de verhalen van de mensen uit het boek leest en mijn eigen verhaal bekijkt, dan zie je telkens toch ook hoop en kracht. Daar moet de overheid meer respect voor tonen. En ik ben blij dat ik daarin het voortouw heb mogen nemen met deze verhalen.”

Berlijn bouwt wereldprimeur: drie religies onder een dak

De Standaard 22/05/2021 - Corry Hancké

Volgende week wordt in Berlijn de eerste steen gelegd van het House of One. Het gebouw moet het allereerste ter wereld worden waarin de gebedshuizen van christenen, moslims en joden onder hetzelfde dak komen.

Drie symbolische eerste stenen, in de handen van (vlnr) dominee Gregor Hohberg, rabbijn Andreas Nachama en imam Kadir Sancı House-of-one.org

Als dominee Gregor Hohberg zondag in de Berlijnse St. Marien- kirche de Pinkstermis opdraagt, zullen imam Kadir Sancı en rabbijn Andreas Nachama hem flankeren. Tijdens de dienst zullen ze elk een tekst of een gebed voordragen. Het is een traditie die al enkele jaren bestaat. 'Je zou kunnen zeggen dat wij alle drie enkele "schatten" van ons geloof voorstellen om anderen ervan te laten proeven', zegt Hohberg tijdens een zoominterview vanuit hartje Berlijn.

Op donderdag 27 mei zullen diezelfde drie mannen schouder aan schouder staan als de eerste steen wordt gelegd van hun House of One. Het gebouw moet een symbool worden dat bewijst dat religies vreedzaam kunnen samenleven en openstaan voor diversiteit.

Het plan voor de bouw van het House of One ontstond toen de grondvesten van de Petrikerche, de eerste kerk in Berlijn, werden blootgelegd. Het was ook op die plek dat eeuwen later een nazistische pastoor tegen de joden predikte. Op de fundamenten van die geschiedenis wilde de dominee, die de poorten van zijn Marienkirche al jaren openzet voor moslims die een plek zoeken om te bidden of voor de armen die een warme maaltijd willen, een nieuw gebedshuis bouwen toegankelijk voor iedereen. Voor de rabbijn, die het idee meteen steunde, kan een plek met zo'n zwart verleden hoop uitstralen voor de toekomst. De imam leest in de plannen dat zijn geloof eindelijk aanvaard is in het land waarin hij geboren is.

'In Berlijn vind je veel meditatiecentra, yogaklassen, nieuwe kerken. Er is grote nood aan zingeving. Ons project past perfect in die nieuwe tijdgeest' Gregor Hohberg Dominee

Het Bet- und Lernhaus der drei Religionen am Petri Platz, zoals het House of One ook heet, wordt een huis waar de drie monotheïstische religies elkaar ontmoeten. Ontmoeten, niet samensmelten. Elk geloof heeft zijn eigen gebedsruimte, zijn eigen architectuur, zijn eigen rituelen. De kerk, de synagoge en de moskee omarmen de gemeenschappelijke binnenruimte, die als ontmoetingsplek of als extra plek voor een van de drie godsgebouwen kan dienen. Het was de expliciete opdracht voor de architecten: zij moesten de uniciteit van elk geloof en tegelijk de open dialoog in steen zetten.

Geen eenheidsgeloof

Dominee Hohberg vertelt dat hij steeds weer moet uitleggen dat onder het gemeenschappelijke dak geen eenheidsgeloof zal groeien. 'De gelovigen zijn bang dat alles wordt vermengd. Ik begrijp dat. Voor een gelovige is religie een belangrijk deel van zijn identiteit. Het is niet oppervlakkig, het gaat diep. Maar als aanhangers van een ander geloof net zo overtuigd zijn van hun religie, dan lijkt het wel of zijn geloof wordt gerelativeerd. Sommige mensen worden daar onrustig van. Wij vertellen hen dat wij zorg willen dragen voor hun identiteit, maar dat we ook ons geloof willen openen voor andere religies, zonder dat de grenzen ertussen verdwijnen. De

architectuur van het toekomstige gebouw maakt perfect duidelijk wat de achterliggende idee is.'

Hohberg (52), de motor achter het plan, is opgegroeid in het voormalige communistische Oost-Duitsland (Deutsche Demokratische Republik) waar de kerk een belangrijke rol heeft gespeeld in de omwenteling. Het heeft hem gevormd, zegt hij. 'De DDR-overheid was niet dol op de kerk. Dus moest ik als gelovige echt wel voor mijn religie gaan. Het was een belangrijk deel van mijn identiteit, dat ik met gebeden en erediensten moest voeden. De kerk in de DDR was in die tijd een open instelling: het was een thuis voor punkers, klimaatactivisten en pro-democratiegroepen. Die wisselwerking van identiteit en openheid heb ik meegenomen toen ik als dominee in Berlijn begon te werken.'

De kerk was in Oost-Duitsland een van de organisaties die hard vochten voor meer democratie in het land. Ze duwde mee aan de Muur tussen oost en west, tot die in 1989 viel. 'Ik studeerde in die periode in Berlijn, in de Gethsemane-kerke. Wij hebben toen oude Bijbelteksten gelezen over de bevrijding van Israël en de lange tocht door de woestijn. Wij herkenden ons in die teksten. Wij trokken de straat op en zagen dat ons geloof ook niet-religieuze mensen kon inspireren.'

Geen Erdoganmoskee

In tijden waarin belangrijke politieke en religieuze leiders intolerantie prediken, is de komst van het House of One opvallend. De imam, de dominee en de rabbijn vertegenwoordigen ook slechts een deel van de gelovigen. De imam bijvoorbeeld, wiens ouders uit Turkije komen, heeft geen enkele band met de Turkse overheid. In veel andere Turkse moskeeën werken de imams voor de Turkse staat. Dat is voor Hohberg een probleem, omdat er dan een buitenlandse regering meeregeert in de Duitse politiek. President Erdogan zal de moskee in het House of One niet kunnen gebruiken om propaganda te maken voor zijn partij. 'Als politiek en religie zich te nauw verbinden omdat het hen allebei beter uitkomt, dan kan is de kans groot dat andersdenkenden gemarginaliseerd of uitgesloten worden. Daarom is het belangrijk dat wij een open project zijn', zegt de dominee.

Hun project kan op veel steun rekenen van de Duitse overheid. Om de kostprijs van 47 miljoen euro te dekken, heeft het parlement 20 miljoen en de deelstaat Berlijn 10 miljoen op tafel gelegd. Al de rest moet worden gefinancierd uit donaties. En die lopen vlot binnen. Als volgende week de eerste steen wordt gelegd, moeten de organisatoren nog 7 miljoen vinden, al de rest is gedekt.

Hohberg is niet verrast dat het House of One zoveel weerklank krijgt, zelfs in tijden waarin de kerken leeglopen, zelfs in een uitgesproken seculiere stad als Berlijn. 'Het land is niet areligieus geworden. Ik ben ervan overtuigd dat het geloof op andere plekken wordt beleden. Als je door Berlijn loopt, dan zie je zoveel meditatiecentra, yogaklassen of nieuwe kerken. Er is een grote nood aan zingeving en antwoorden op levensvragen. Ons project past perfect in die nieuwe tijdgeest.'

Jeroen Olyslaegers op Facebook (1 juni 2021)

Weet ge nog toen Salman Rushdie zat ondergedoken? Weet ge nog dat er toen ook waren die zeiden dat hij 'zijn' fatwah zelf gezocht had, dat zijn groot bakkes hem in de shit had gebracht? Nu meneer Van Ranst ondergedoken zit omdat hij bedreigd wordt, zegt de heer Bracke dus gelijkaardige dingen; het is zijn eigen schuld, hij heeft een groot bakkes en dan krijgt ge dus mensen met wapens achter u.

Vergelijken is niet eerlijk, hé?

Maar patroonherkenning... mag dat?

Al snel bleek die fatwah de zoveelste volksmanipulatie van de islamofascisten uit Teheran. Het bleek een stok om dat stoute Westen mee te slaan.

Het is ook nu duidelijk dat er een zondebok moet zijn én blijven: viroloog Van Ranst.

Dat is het brakke water van de heer Bracke, veel dieper gaat het niet. Nog maar een halve tweet verwijderd om zelf een fatwah uit te spreken, intussen haat jegens een medemens aanmoedigen onder mom van vrijheid van meningsuiting op een moment dat er een voortvluchtige militair rondloopt die wapens gestolen heeft en graag enkele politici en virologen neer wil leggen en dat misschien ook beschouwt als een daad van vrijheid.

En ja, er zijn er die hem als een held beschouwen en uitgerekend die mensen wil meneer Bracke graag behagen.

Laat dat even bezinken.

Niet de mensen in het centrum wil hij adresseren, die denken dat haat geen goed idee is, die nog altijd hun waarden vinden in wat redelijkheid en behoedzaamheid, die menen dat zo'n voortvluchtige mens niet noodzakelijk moet worden overgeanalyseerd maar wel degelijk moet worden opgepakt en zeker niet aangemoedigd, die beseffen dat dit zo uit de hand kan lopen dat niemand dan, ook de heer Bracke niet, nog veilig is, die weten dat we uiteindelijk, of we nu willen of niet, toch door dezelfde deur moeten.

Nee, die mensen niet.

Toch liever die haters wat flemen. Dat doet hij.

Haatimam Bracke. Wat een onzalig idee.

Wacht efkes.

Ocharme. Dat ook.

Want hoe haat spuitend ook, hij blijft zich koppig gedragen als een cartoon. Ge ziet hem dan toch weer sputteren achter een laptop en ge peinst: ach, die mens, maak er geen imam van, vijf strepen op een papier en hij staat er al als een figuur uit Guust Flater.

James!!!

'Wat als blijkt dat het christelijke diametraal staat op wat Van Grieken verkondigt?'

Marc Van de Voorde in Knack digitaal 04/06/21

'De christelijke leer en moraal zijn in complete tegenspraak met de visie van het Vlaams Belang op mens en samenleving', schrijft Mark Van de Voorde.

Voor Vlaams Belang-voorzitter Tom Van Grieken moet het christelijke, het Vlaamse en het blanke de dominante factor zijn in onze samenleving. Die uitspraak in een interview met de krant De Tijd vond weerklank in alle media. Wat als zou blijken dat het christelijke diametraal staat op wat Van Grieken verkondigt? Het blijkt niet alleen zo, het is zo. De christelijke leer en moraal zijn in complete tegenspraak met de visie van het Vlaams Belang op mens en samenleving.

Ik ben christen. Ik beschouw dus het christelijke als een dominante factor in mijn leven. Wat anderen dominant voor hun leven achten, beslissen zijzelf. Ik zou uiteraard graag hebben dat ook zij in het geloof leiding en kracht vinden, en ik zou hen daar ook graag van overtuigen, maar ik zal nooit beweren dat het 'moet'. Ik heb te zeer de vrijheid lief. Van Grieken spreekt van 'moeten'.

Het zogenaamde 'christelijke' dat voor Van Grieken dan 'moet', is evenwel helemaal niet waar het christendom voor staat. Hij verbindt voor Vlaanderen trouwens het christelijke aan het blanke. Als er iets is wat het christendom niet is, is dat het blank zou zijn. Jezus Christus was niet eens blank. Hij was een semiet. Bovendien liet hij herhaaldelijk verstaan dat zijn leer voor alle volkeren was bestemd en dat alle mensen kinderen van God zijn zonder onderscheid. En bijgevolg alle mensen onze broers en zussen zijn.

Christus' grootste propagandist Paulus schreef in zijn brief aan de Galaten: "Er zijn geen Joden of Grieken meer, slaven of vrouwen, mannen of vrouwen." Het christendom maakt geen onderscheid tussen wij en zij. De christelijke kerk waartoe ik behoor, heet dan ook niet toevallig katholiek, van het Griekse woord katholikos wat universeel betekent.

Centraal in het christelijke geloof staat de naastenliefde. 'U zult de Heer uw God liefhebben met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw verstand. Dat is het grootste en eerste gebod. Het tweede is daaraan gelijk: U zult uw naaste liefhebben als uzelf.' Je kunt geen christen zijn, als je de naaste niet liefhebt, zelfs je vijand. Die naaste waar Christus het over had, is niet alleen mijn volksgenoot. Als voorbeeld van de naaste toonde hij ten andere een mens die door de joden van zijn tijd als een vreemdeling en een mindere werd beschouwd, de Samaritaan.

Barmhartig is bovendien hoe een christen zich moet gedragen tegenover anderen. 'Wees barmhartig zoals uw Vader in de hemel barmhartig is.'

In het programma van Vlaams Belang is barmhartig vervangen door hardvochtig. Bovenal jegens de vreemdeling, terwijl Jezus zei: "Ik was vreemdeling en jullie hebben mij opgenomen.

In 2018, ter gelegenheid van de Werelddag van de Migrant en de Vluchteling, citeerde paus Franciscus het Oude Testament: "De vreemdeling die in uw land verblijft, zal je behandelen als een landgenoot. En jullie moeten hem beminnen als jezelf, want jullie zijn zelf vreemdeling geweest in Egypte." Ik denk niet dat Tom Van Grieken het daarmee eens is.

Waarom beweert hij dan het christelijke dominant moet zijn, als hij het in werkelijkheid afwijst? "Misbruik de naam van God niet", staat in het tweede boek van de Bijbel, Exodus. In vroegere

vertalingen stond: "Gij zult Gods naam niet ijdel gebruiken." Ijdel heeft hier twee betekenissen: leeg en vals.

Ofwel weet Van Grieken niet waar het christendom voor staat, dan is het christelijke in zijn uitspraak leeg, zinloos en zonder betekenis. Wat hij dus dominant vindt voor onze samenleving is niets dan ijdele leegte. Hij zou het dan beter schrappen.

Ofwel gebruikt Van Grieken met valse bedoelingen het woord christelijk om brave zielen voor zijn onchristelijke ideologie te winnen. Hij zwaait met de wimpel van het christendom, omdat deze vage herinneringen oproept aan een tijd toen we wel wisten wie we waren. Met valse bedoelingen maakt hij misbruik van de maatschappelijke nostalgie.

Want de 'christelijke' vlag waarmee Van Grieken zwaait, dekt de lading niet. Hij schuift er een lading onder die haaks staat op de christelijke boodschap. De vlag moet voor christenen legitimeren wat het christendom afwijst: de samenleving verdelen en de naaste afwijzen.

Het christelijke geloof, dat niet aan culturele, etnische en politieke grenzen is gebonden, is met zijn universele heilsboodschap en liefdesboodschap de natuurlijke opposant van radicaal en raciaal nationalisme en dé morele tegenstander van uitsluiting.

Het zou dus best kunnen dat Van Grieken, eenmaal aan de macht, uiteindelijk mij en met mij alle weldenkende christenen de mond zou willen snoeren en dat hij die schreeuwt om vrijheid van meningsuiting voor xenofoben, herrieschoppers en haatzaaiers, mij en mijn geloofsgenoten de uiting van onze mening zou willen verbieden.

Brief over Palestina aan president Biden

José Ignacio Gonzalez Faus

22 mei 2021

Schrijver dezes is katholiek zoals u, en bovendien priester en lid van de Sociëteit van Jezus. Ik vertel u dit omdat ik niet graag met u zou willen praten als mens tot mens, zelfs niet van vermoedelijk een linkse mens naar een vermoedelijk andere linkse. Ik heb er een paar dagen over nagedacht en nu zou ik graag van christen tot christen spreken

1.Mijn gegevens

Ik zou graag mijn diepe pijn en teleurstelling aan u willen meedelen over uw houding in verband met het geweld dat opnieuw is uitgebroken tussen Israël en Palestina waarbij u driemaal een veto heeft uitgesproken tegen een VN-verklaring die van grote hulp had kunnen zijn. En ook mijn teleurstelling over de argumenten waarmee u dat gedrag heeft gerechtvaardigd. Na de reeks rechtvaardige en moedige beslissingen die u had genomen, treedt u nu opnieuw op zoals uw voorganger in functie. Zo zitten we nu met het vermoeden en de angst dat het Trump-tijdperk voortduurt. Tenminste als het om buitenlandse politiek gaat. Uw enig argument was "Israël heeft het recht zich te verdedigen". Natuurlijk heeft het dat recht! Maar de halve waarheden zijn soms meer onwaar dan de leugens. En u vergeet twee dingen te zeggen.

In de eerste plaats verplicht het meest elementaire rechtvaardigheidsgevoel u om eraan toe te voegen dat de Palestijnen ook het recht hebben om zichzelf te verdedigen: zowel tegen deze

systematische en gewelddadige bezetting van de zogeheten ‘nederzettingen’ als tegen de racistische verklaring van dhr. Netanyahu: “Israël is alleen van de joden, niet van al zijn inwoners”. En dan is er ook nog het systematisch nalaten van Israël om alle VN-resoluties na te leven, van 1947 tot Oslo¹. Die hebben altijd het bestaan van twee staten verdedigd.

Ten tweede moet elke verdediging het evenredigheidsbeginsel eerbiedigen. In de universele jurisprudentie geldt het principe “servato moderamine inculpatae tutelae” (de matiging van een gerechtvaardigde verdediging). Het is dit principe dat geleidelijk geleid heeft tot de afschaffing van de doodstraf. Onafgezien van het feit dat ik geloof dat dit principe van Thomas van Aquino is (1a2a2,64,7) kan je het zien als commentaar in het artikel: *The jurisprudence of a justifiable defense*: (De jurisprudentie van een gerechtvaardigde verdediging) van de Amerikaanse historicus Kenneth Pennington (in *Rivista internazionale di diritto commune*, 24 (2013) 27-55). In ieder geval 220 Palestijnen (waaronder meer dan 60 kinderen) in drie dagen tijd gedood is een absoluut onevenredige verdediging. Israël verdient het om beschuldigd te worden van oorlogsmisdaden.

En mijn bedoeling is niet om de onschuld van de Palestijnen te verdedigen, verre van dat. Zij zijn gewoon degenen die het meest lijden: veel meer. En in deze gevallen weten u en ik waar een christen, wiens geloof in God universele broederschap impliceert, moeten staan: elke jood zou moeten denken dat een dode Palestijn meer is dan een vijand, maar een gevallen broeder. En elke Palestijn moet denken dat een dode jood niet een vijand minder is, maar een gevallen broeder.

Daarom herhaal ik: in deze context is driemaal een veto uitspreken tegen een resolutie van de Verenigde Naties (de Verenigde Staten is de enige die er tegen was) absoluut niet te rechtvaardigen. U zal wel weten wat de echte redenen zijn die u daartoe bewogen hebben. Maar het blijkt duidelijk dat het niet degene waren die je voorgewend hebt. En je hebt het bewijs in de hypocriete reactie van Netanyahu toen je hem eindelijk om een staakt-het-vuren vroeg: “Ik zal niet stoppen voordat ik de rust van Israël volledig heb gegarandeerd”. Elke staatsman weet dat rust slechts op twee manieren kan worden gegarandeerd: door dialoog en pactsen, of door de volledige uitroeiing van de vijand.

2. Menselijke bedenking

Dat alles nodigt uit tot bredere beschouwingen over de situatie in het Midden-Oosten. Tegenwoordig ziet de wereld hoe de afschuwelijke gruweldaad van de nazi-holocaust door Likoeed wordt gebruikt als een slachtoffer-dekmantel die haar bevrijdt van elke morele overweging als het om zelfaffirmatie gaat. Misschien was de grote schade die het monster Hitler aan het joodse volk toebracht niet alleen de criminele uitroeiing van zes miljoen joden, maar ook de creatie van een nazi-judaïsme, volgens het klassieke principe dat “de onderdrukten de neiging hebben zichzelf vele malen te bevrijden door de onderdrukker na te bootsen” (Paulo Freire).

Sinds de tragische moord op Isaac Rabin (Nobelprijs voor de vrede), verdienen de laatste Likoeed-heersers het om erkend te worden als joodse nazi’s en ik vrees dat we dat opnieuw zullen beseffen wanneer het te laat is (zoals we dat deden met Hitler). Wanneer men weet dat Likoeed in het Hebreeuws *consolidatie* betekent, houdt men niet op te denken dat Hitler ook de zuiverheid van het Arische ras probeerde te ‘consolideren’, tegen de ongelegen “liberale jood’ die ‘niet ophoudt te praten over de gelijkheid van alle mensen zonder verschillen in ras of kleur” (zoals hij schreef in *Mein Kampf*) .

Akkoorden van Oslo 13 sept. 1993, Oslo II 25 sept. 1995. Nvdr.

Ik weet heel goed dat ik door deze affirmatie het scheldwoord 'antisemiet' op de hals haal. Laten we afzien van het misbruik van deze kwalificatie, want Arabieren zijn net zo semieten als joden en het kan zijn dat Likoeed politici ook antisemieten zijn. Ik zou u ook kunnen vertellen dat ik in jaren zestig van vorig eeuw, vurig het lied zong van een Catalaans sprekende Spaanse singer-songwriter (Raimon) die zei: "We zullen het leven bezingen, we zullen ons leven als een volk dat niet wil sterven bezingen... Ondertussen herhaalde een koor het refrein: "Israël, Israël...". Dat zou minstens de vraag oproepen waarom ik veranderd ben en waarom ik denk dat Israël vandaag een volk aan het worden is dat niet wil stoppen met moorden, en Palestina het volk is dat niet wil sterven.

Maar deze persoonlijke herinnering kan secundair zijn. Ernstiger is zich de vraag stellen: was de joodse profeet Jeremia, die ervan werd beschuldigd "over te gaan naar de Chaldeeën", een antisemiet? Was Jesaja antisemitisch toen hij deze woorden op de lippen van God legde: "de os kent zijn meester en mijn volk kent Mij niet", of: "Ik wachtte op gerechtigheid en hier zijn moorden; Ik verwachtte gerechtigheid en ik hoor alleen klachten"? Was priester Ezechiël antisemitisch toen hij schreef: "het zijn mensen met een verhard gezicht en een verhard hart"? Deze drie profeten worden tegenwoordig verheerlijkt in Israël. Wat is dan antisemitisch zijn?

3. Christelijke bedenking

En dit leidt ons nog naar een andere, nog ernstigere bedenking. Zonder enige twijfel is er in de geschiedenis van de mensheid geen volk dat zoveel degelijke figuren van uitstekende kwaliteit heeft voortgebracht als het joodse volk: (Einstein, Freud, K. Marx, N. Bohr, Ety Hillesum, Bob Dylan, Elie Wiesel, Maimonides, B. Spinoza, Stanley Kubrick, Spielberg, Modigliani...). Mijn bewondering voor dat volk is niet afgenomen. Maar tegelijkertijd hebben maar weinig volkeren zonden begaan die zo ernstig zijn als die van het joodse volk: "Ze deden wat verwerpelijk is in de ogen van de Heer door hun vader en moeder na te volgen", herhaalt tot in den treure het bijbelboek Koningen. En ik wil ook de verspreiding van woeker vernoemen.

Woeker is iets heel anders dan de rechtmatige vergoeding die een kredietgever kan ontvangen voor het risico dat de ontvanger zou afzien van zijn investering. Bij woeker gaat het alleen om zich met geld te verrijken door te profiteren van de zwakte of de nood van de andere. Daarom wordt het radikaal verworpen door zowel Aristoteles als de islam en de Bijbel zelf (o.a. Exodus 22,25 en Ezechiël 18,13). Woeker maakt van geld een god die uit het niets scheidt. Lang voor de racistische antisemitismen van de twintigste eeuw schreef Marx dat "de god van de jood de wisselbrief is"...

Maar pas op: deze dubbelzinnigheid geldt niet alleen voor Israël: daarin is het joodse volk een symbool en paradigma van onze menselijke conditie. Denk na, meneer de president, over de dubbelzinnigheid van uw geliefde volk, van dat aanvankelijke wonder van de 'Amerikaanse droom' (die zoveel aan de mensheid heeft bijgedragen) tot de rampspoed van de zogenaamde 'duidelijke voorbestemming' waarmee de Verenigde Staten tegenwoordig van plan is om niet onderworpen te blijven aan het Internationaal Strafhof en waarmee ze ooit de oorlog tegen de Indianen en de annexatie van de helft van Mexico hebben gerechtvaardigd.

Nog een stap verder, lijkt de dubbelzinnigheid van dat volk, zo groot en zo zondig, op een seculiere manier te weerspiegelen wat de Bijbel zelf op een gelovige manier verkondigt: Israël is tegelijk het door God uitverkoren volk en het volk dat aan God ontrouw was zoals men in de hierboven aangehaalde teksten of in verschillende gebeden van het boek Psalmen, en in de historische boeken van de Bijbel zelf die nooit moe worden te herhalen dat de overgrote meerderheid van hun vorsten "ontrouw was aan de Heer en de wil van God niet vervulde". Precies hetzelfde zou vandaag kunnen worden herhaald over de heer Benjamin Netanyahu en van veel van zijn voorgangers. Maar let op! ondanks dit alles bevestigen grote joden die schijnen

gebroken te hebben met het Judaïsme (en ik benadruk “schijnen”) kalm en definitief: “het heil komt van de joden” (Jezus van Nazareth); en dat de beloften van hen zijn, en God keert niet terug op wat hij heeft beloofd” (Paulus van Tarsus). En beide zinnen staan precies in de christelijke fundamentele teksten.

Met deze bedenkingen lijkt het erop dat we de politiek hebben verlaten en over theologie zijn begonnen. Maar de theologie zelf stelt ons in staat naar de politiek terug te keren: door de hele bijbelse tekst wordt bevestigd dat, hoe ontrouw het volk ooit is, er altijd een getrouwe minderheid is, de “rest van Israël” genaamd, waarop God steunt om zijn volk te vergeven en te redden. En die rest van Israël blijft vandaag bestaan: ze heeft geen stem, niemand spreekt over hen, maar er blijft een minderheid van Israëlieten die aldus tegen de politiek van hun volk en van de heer Netanyahu, zoals ik mezelf in deze regels misschien hier heb laten zien: schrijvers als David Grossman of Norman Finkelstein, soldaten die hun toekomst en hun beroep op het spel hebben gezet of omdat ze een Palestijnse broer niet hebben vermoord, kinderen of kleinkinderen van immigranten die verklaren: mijn grootouders kwamen hier om in vrede en broederschap te leven, niet in oorlog en vijandigheid. Zijn dit ook antisemieten?

Daarom moet ik afsluiten en u zeggen, van christen tot christen: “Beste meneer Biden: uw houding ten opzichte van de huidige Arabische-Israëlietische situatie, voldoet niet aan enig ethisch criterium en aan geen enkele christelijke waarde. Aan welke criteria of aan welke mislukkingen dat te wijten is moet u zelf onderzoeken. Als Europeaan voel ik me verplicht om tegenover dit lauwe Europa aan te geven dat Israël zou moeten uitgesloten worden van alle Europese competities waaraan het deelneemt (Eurovisie of basketbal, hoe goed Maccabi Tel Aviv ook is...): niet langer omdat geografisch gezien Israël tot Azië behoort, maar simpelweg omdat een land dat zo’n inherent anti-Europees beleid voert, niet kan deelnemen aan Europese competities.

Ik begrijp dat Europa zich hiertegen verzet, omdat we allemaal nog steeds het slechte geweten dragen dat de Shoah in een Europees land is geboren. Maar er zijn manieren om duidelijk te maken dat deze beslissing niet tegen een land zou worden genomen, maar tegen bepaalde criminele beleidsmaatregelen van welk land dan ook. Tenslotte wil toelating tot deze deelname een gebaar van vriendschap zijn en een verzoek om vergeving dat verder ging dan de elementaire grenzen van de geografische situatie. Zelf blijf ik bang dat het schrijven van dat soort dingen me een goed geplande wraakneming zal kosten. Maar ik denk dat, wanneer de Covid ons aan onze immense kwetsbaarheid herinnert, het veel logischer is dat we proberen met elkaar te leven in plaats van tegen elkaar.

Een broederlijke groet, meneer de president.

(N.B Deze brief werd afgesloten op 20 mei. Het staakt-het-vuren werd op de middag van die dag ondertekend. Te laat...)

Vertaalt uit het Spaans. Oorspronkelijke titel: Carta al presidente Biden sobre Palestina. Bron: Boletín Amerindia nr. 254 (23 mei 2021)

Dansende terreurknuffelaars

Ruud Goossens is redacteur van deze krant. In 'Onder de waterlijn' peilt hij wekelijks de onderstromen van de macht.

De Standaard Zaterdag 29 mei 2021

Een extreemrechtse terrorist die met moordplannen in het verborgene verdwijnt. Een slechtere reden om Marc Van Ranst tot stilte aan te manen is moeilijk te bedenken.

Oerend hard ging het, de laatste twee weken. Drie dagen nadat Vlaanderen voor het eerst van Jürgen Conings had gehoord, bleken zich al tienduizenden mensen te hebben aangesloten bij een steunpagina op Facebook. De meest geën-gageerden gingen zelfs betogen om de Limburgse idealist een hart onder- de riem te steken. Dat werd een surrealistische optocht waarbij zelfs de wens opdook 'om Jürgen verdomme een standbeeld te geven'.

Vervolgens roerde opiniemakend Vlaanderen zich. In De Morgen vond Guillaume Vanderstichelen het 'nu niet het moment om Jürgen Conings te veroordelen'. We moeten, schreef de ex-reclameman, net een manier vinden 'om hem hieruit te helpen'. In het parlement maakte Theo Francken zich zorgen over andere militairen die sympathie voor hun verwaalde collega hadden getoond. Hij vreesde een anti-Vlaamse heksenjacht. Terwijl professor Jonathan Holslag zich in Knack ergerde aan de haast waarmee Conings een 'extreemrechtse terrorist' werd genoemd.

Het is een bevreemdende vergoelijking. Even het geheugen opruisen: Conings- ging er op 17 mei vandoor met vier raketwerpers, een P90-machine-geweer en nog wat ander geschut. Hij lag vervolgens twee uur op de loer in de buurt van Marc Van Ranst, de viroloog die hij eerder al met de dood had bedreigd. Zijn wagen liet hij ontploffingsklaar achter aan de rand van een natuurgebied. Hij schreef brieven waarin hij de politieke elite onder vuur nam. En aan een vriend had hij opgebiecht dat hij ook een moskee wilde treffen.

Blijkbaar blijft een blauwogige Vlaming die voor de gewapende strijd kiest, op de een of andere manier toch 'ene van ons'

Als dat niet volstaat om als extreemrechtse terrorist te worden omschreven, wat dan wel? Hoe moeten we Conings dan eigenlijk noemen? Een verwarde wereldverbeteraar?

Klamme handjes

Er wordt met veel meel in de mond over deze zaak gesproken. Laten we dat duidelijk maken met een gedachte-oefening. Stel dat de voortvluchtige niet Jürgen Conings maar Mohammed Azizi heette. En stel dat hij er was vandoor gegaan om een witte opiniemaker met volkseigen ideeën een kopje kleiner te maken. Stel dat er daarna enkele honderden dansende moslims door Molenbeek waren getrokken om hun solidariteit te betonen. Hoe zou er dan gereageerd zijn? Zou het land dan niet net iets meer op stelten staan?

Vermoedelijk wel, en niet eens onterecht. Daarom zijn de klamme handjes waarmee Conings en zijn fanclub nu bejegend worden zo merkwaardig. Ze tonen hoe er twee maten en twee

gewichten worden gehanteerd. Blijkbaar blijft een blauwogige Vlaming die voor de gewapende strijd kiest, op de een of andere manier toch 'ene van ons'. Conings is wat radicaal, maar strijdt voor een zaak – een 'vrij' Vlaanderen zonder moslims – die ook veel anderen dierbaar is. Hij wordt beter begrepen dan de Brusselse jongeren die vorige zomer met wat parasols tekeergingen aan een Blankenbergse strandbar.

Er gebeurde nog iets verbazingwekkends. Razendsnel werd het slachtoffer zelf voorwerp van debat. Omdat Van Ranst vanuit zijn schuiloord bleef communiceren en zelfs provoceren, kreeg hij een academisch standje. Professor Holslag, die een paar jaar geleden een voorwoord schreef in het boek van Vlaams Belang-voorzitter Tom Van Grieken, vond dat iets meer terughoudendheid wel van respect zou getuigen tegenover al die mensen die nu voor de veiligheid van Van Ranst instaan. Dat was ook de boodschap van CD&V-staatssecretaris Sammy Mahdi, namens 'de samenleving'.

Het zijn onzinnige opmerkingen. Natuurlijk is het niet verboden om je blauw te ergeren aan Van Ranst. De viro-loog werd het belangrijkste gezicht van de strenge coronamaatregelen, ook omdat de collega's van Mahdi lange tijd het leiderschap mankeerden om slecht nieuws te brengen. Van Ranst miste geregeld een kans om te zwijgen.

Maar het debat daarover is op dit moment, nu de man zich met zijn gezin moet verschansen in een safehouse, volkomen naast de kwestie. Natuurlijk is Van Ranst een provocateur. Dat waren Pim Fortuyn en Theo van Gogh ook. Droogstoppels worden nu eenmaal zelden- met de dood bedreigd. Maar Van Ranst verdient enkel respect omdat hij zelfs op dit moment, ondanks de angstaanjagende bedreigingen, de moed blijft vinden om zijn gedacht te zeggen. Zolang hij er de puf voor vindt, moet hij vooral op zere tenen blijven trappen.

Een naïeve rector

Van Ranst bewijst er de samenleving, in weerwil van wat Mahdi zegt, een grote dienst mee. Extreemrechts terrorisme is geen marginaal probleem meer. Eind vorig jaar presenteerde het Institute for Economics & Peace zijn jaarlijkse Global Terrorism Index. Daaruit blijkt dat het aantal gevallen van extreemrechtse terreur sinds een paar jaar explodeert. Sinds 2014 is er in het Westen een stijging van 250 procent waar te nemen. De Duitse minister van Binnenlandse Zaken- noemde extreemrechtse terreur vorige zomer de 'grootste bedreiging' voor de veiligheid in zijn land.

In Vlaanderen zijn we niet immuun voor die trend. Vorig jaar ging een gebouw in Bilzen, waar een asielcentrum zou komen, in vlammen op. Het gerecht- verdenkt de stichter van het Vlaams Legioen, een extreemrechtse organisatie waaraan ook Conings gevechtstraining zou hebben gegeven. Al een paar jaar waarschuwt de Staatsveiligheid in haar rapporten voor nieuwe groeperingen 'die als paddenstoelen uit de grond schieten'. Ze wees erop dat die zich ook steeds vaker bewapenen.

Op zo'n moment hoort een samenleving ferme strepen te trekken. Ze hoort aan te geven dat meningsverschillen in een liberale rechtsstaat nooit met geweld worden beslecht. Het is een opdracht waarvoor moed vereist is en die academici, in al hun onafhankelijkheid, dus zou moeten liggen. Ze moeten, zoals Van Ranst, duidelijk maken dat intimidatie niet werkt. Ze

kunnen er, bijvoorbeeld, op wijzen dat de stijging van extreemrechts terrorisme vaak hand in hand verloopt met de electorale opgang van extreemrechtse partijen.

Daarom was de manier waarop de Gentse rector Rik Van de Walle zich in het debat mengde zo ondraaglijk naïef. Van de Walle richtte zich op Twitter rechtstreeks tot Tom Van Grieken. Hij loofde zijn tv-optreden in De Afspraak op vrijdag: 'U was goed op dreef.' Hij schreef te geloven dat Van Grieken zich 'oprecht' distantieert van geweld. Hij riep de VB-leider op om dat nog meer te doen. Het is alsof je aan Jeff Bezos zou vragen om een campagne tegen belastingontwijking te trekken. Terwijl Van Grieken en zijn partijgenoten stilaan op de openbare omroep kamperen, maakt Van de Walle hen nóg wat salonfähiger.

De laatste kans

Dat is moeilijk te begrijpen. Van Grieken is ook de man die niet optreedt tegen- een VB-gemeenteraadslid dat Conings de 'ultieme verzetsstrijder' noemde. Hij is de voorzitter die het oké vindt dat een van zijn Europarlementariërs de naam en de foto van de rechter die enkele Voorpost-militanten veroordeelde, op het internet gooide. En hij is vooral degene die Dries Van Langenhove op een VB-lijst zette bij de laatste verkiezingen, enkele maanden nadat Schild & Vrienden ontmaskerd was als racistische, geweldverheerlijkende club.

De laatste dagen moest ik terugdenken aan het VB-eetfestijn in Landegem waar ik in maart van vorig jaar, net voor de lockdown, heen trok. Voorpost-personeel serveerde er varkenswangetjes en donkere bieren. Van Langenhove moest er een tafelrede houden. Aan het eind peperde het parlements-lid zijn publiek in hoe belangrijk de verkiezingen van 2024 worden. Volgens Van Langenhove bieden die 'mogelijk de laatste kans om Vlaanderen op een democratische en geweldloze manier weer op de rails te krijgen'.

Dat is vintage VB. Van Langenhove zei niet dat geweld na 2024 een optie wordt, maar je hoeft geen geradicaliseerde militair zijn om zijn woorden zo te interpreteren. Daarmee zeggen we niet dat Conings rechtstreeks te linken valt aan de partij van Van Grieken. Maar het is even onzinnig om te ontkennen dat het VB mee het klimaat creëert waarin de excessen zoals die van de afgelopen dagen waarschijnlijker worden.

Dat kun je constateren zonder enige morele superioriteit aan de dag te leggen. Het betekent evenmin dat er niet meer naar de VB-kiezers geluisterd moet worden. Maar misschien vallen er, zolang Van Ranst in dat safehouse zit, toch een paar andere prioriteiten naar voren te schuiven? Als er geen grenzen worden getrokken, dreigen de dansende Jürgen Conings-knuffelaars na een volgende manifestatie zomaar het parlement te bestormen. Willen we dat?

Het kalifaat van extreemrechts ligt in onze democratie

Stijn Cools in De Standaard 22/05/2021

Journalisten Hind Fraihi en Bas Bogaerts verdiepten zich in extreemrechtse Facebookgroepen. Ze voorspellen een gitzwarte zondag in 2024 als we ons dedain voor Vlaams Belang niet opzijschuiven. 'Het luisteren is verloren gegaan. Ter linkerzijde.'

In het boek *Achter het schild van extreemrechts* duiken journaliste en columniste Hind Fraihi en persfotograaf Bas Bogaerts in de wereld van Vlaams extreemrechts. Meer dan twee jaar waren ze lid van gesloten Facebookgroepen met soms racistische uitspraken, bezochten ze manifestaties en verdiepten ze zich in de literatuur. Dat de voortvluchtige militair Jurgen Conings kan rekenen op zoveel goedkeurende reacties, verbaast hen allerminst.

Bogaerts: 'Ook vanuit militaire hoek zijn de steunbetuigingen voor Conings massaal. Ik heb zelf veel vrienden in het -leger, ik ben als fotograaf vier keer mee naar Afghanistan geweest. Er zijn veel soldaten die voor Vlaams Belang stemmen, weet ik uit eigen ervaring – zonder er een cijfer op te willen plakken. Ik ken er bijvoorbeeld bij de para's en bij de infanterie. En onder hen zijn er die de stap naar white power gezet hebben, ja. Al zijn dat jongens die vaak heel plichts-getrouw en goed hun job doen.'

'Dat verwondert me niet. Als je op een bepaalde manier in het leven staat, kies je voor een job die daarbij past. Ik ben een en al chaos, ik zou nooit kunnen aarden in het leger. Maar mijn vrienden die militair zijn, stellen orde en regelmaat allemaal op prijs. Er is ook een zekere hardheid en mannelijkheid bij hen aanwezig. Die -discipline en die mannelijkheid maken ook deel uit van die extreemrechtse ideo-logie.'

Hoe valt het idee van landsverdediging, toch de essentie van de taak van een militair, te rijmen met steun aan een man die raketlanceerders gestolen heeft en dreigementen heeft geuit?

Bogaerts: 'Ik zag op sociale media een -aantal posts waarin het recente geval van -homohaar in Oudenaarde naast Conings werd geplaatst. Daarbij werd opgemerkt dat het leger niet achter die plegers van -homohaar aan zat, terwijl er voor Conings, die zozegd nog niets gedaan heeft, een internationale mobilisatie gebeurd is. Ik lees daar een kwaadheid in. Ze zien hem als iemand die zijn hele professionele -leven het land beschermd heeft tegen extremisten, om dan zelf als extremist afgeschilderd te worden. Niet ten onrechte, denk ik dan, aangezien hij er met oorlogswapens vandoor is.'

Conings uitte dreigementen tegen viroloog Marc Van Ranst. Verbaast u dat?

Bogaerts: 'Van Ranst is al van voor de coro-nacrisis de vijand van extreemrechts met zijn spitse uitspraken. En laat hij nu uitgerekend degene zijn die de horeca heeft gesloten – in hun ogen toch. Aan het begin van de crisis zagen we in de onlinegroepen nog een grote bereidheid om de regels te volgen – in tegenstelling tot bijvoorbeeld de moslims in Brussel, schreven ze dan. Maar na de tweede lockdown kwam de -focus veel meer te liggen op persoonlijke problemen.'

Fraihi: 'Het zijn emocraten. Gevoelens zijn feiten. Er heerst een dreigend gevoel van verlies: van normen, waarden en financiële middelen. En dat verlies vertaalt zich in een wantrouwen. Tegen

het establishment: het is niet mijn regering, niet mijn media, niet mijn universiteit. Dat wordt -gevoed door fake news.'

Conings is van woord naar daad overgegaan, ook al zijn daar vooralsnog geen gewonden bij gevallen. Waarom hij wel, terwijl zo veel anderen zich beperken tot stoere praat op sociale media?

Bogaerts: 'Hij is een typische lone wolf. Ik geloof niet dat er tien militairen zijn die dit samen zouden proberen. Alleen Thomas Boutens heeft het onlangs geprobeerd met Bloed, Bodem, Eer en Trouw – zonder succes. Er is een te grote angst om hun job te verliezen, om hun gezin te verliezen, om hun vrij comfortabele leven kwijt te zijn.'

Fraih: 'Het kalifaat van extreemrechts ligt in onze democratie. Ze willen geen nieuwe natie stichten, zoals bij het jihadisme. Ze knagen aan het touwtje van onze samenleving tot het breekt en de democratie in hun handen valt. Dat vereist een zeker fatsoen om de schone schijn op te houden, geen opvallende actie met wapens zoals Conings. Van geweld wegblijven is -essentieel om zo normaal mogelijk over te komen. Met als mikpunt 2024, om dan de machtsverhoudingen te ontwrachten.'

U verwijst naar de verkiezingen?

Fraih: 'Ik voorspel een gitzwarte zondag. Wie zien in de groepen een gevarendriehoek terugkomen: er is het verzet tegen de coronamaatregelen, tegen wat ze noemen het woke activisme en er is de berichtgeving over Sihame El Kaouakibi. Dat gaat blijven plakken. Als je ziet welke weerklank het verhaal van Conings nu krijgt: er is een narratief ontstaan van de muis tegen de tijger. Hij zou zich verzetten tegen het groot apparaat, tegen het establishment. Dat zal alleen op meer en meer sympathie kunnen rekenen. Ook van gewone mensen overigens, die diep verweven zijn in onze maatschappij. Zij staan in de zorg, zitten aan de kassa of letten op onze kinderen als onthaalmoeder. Zij willen niet uit de toon vallen, maar hebben wel een uiterst rechtse kijk en willen een uiterst rechtse regering.'

Bij de research van uw boek bent u op heel wat vrouwen gestoten die actief waren in uiterst-rechtse Facebook-groepen. Eén was zelfs exclusief voor vrouwen: She Wolves. Welke positie bekleeden zij in die wereld, die als zeer mannelijk bekendstaat?

Fraih: 'Ik omschrijf ze als de zachte bolster met de harde pit. Ze verzachten het imago van extreemrechts en spelen een grote rol in het rekruteren. Zij staan voor een conservatief vrouwbeeld, waarin de man in zijn hypermannelijkheid wordt bezongen: goed getraind en in staat om zich tegen de vijand te verweren. De vrouwen hebben ook hun taken. Ik zag bijvoorbeeld in de groep van het Nieuw Breydelcomité dat de vrouwen van de drie beheerders -extreemrechts bloed gingen doneren om Vlaanderen te helpen. Een terugkomende angst die gevoed wordt, is ook die van jihad rape, wat als een nieuwe vorm van jihadisme gezien wordt. Op die manier worden vrouwen angstmachines.'

Hoe moet een maatschappij daarmee -omgaan?

Bogaerts: 'Dat is een onmogelijke vraag, want zij zijn deel van de maatschappij.'

Fraih: 'Het is geen verhaal van wij tegen zij. Zij zijn wij. We mogen niet het lexicon en de denkpatronen overnemen die we toegepast hebben bij de jihadstrijders. Zij zijn er niet op uit om een parallelle samenleving te creëren. We moeten met ze in -dialoog gaan, we kunnen ze niet negeren.'

Bogaerts: 'Het is dat gebrek aan wederzijds respect waar ik altijd op bots. We moeten van twee kanten verzachten.'

Is een dialoog met pakweg Thomas -Boutens wel opportuun?

Fraihi: 'Ja.'

Bogaerts: 'Ik ben radicaal tegen een -cordon médiatique. Dat druist in tegen de kern van de journalistiek.'

Fraihi: 'Los van het principiële, er is -allang geen cordon médiatique meer. Extreemrechts heeft zijn eigen nieuwskanalen in verborgen virtuele krochten. Dat is vaak -fake news, maar ze vinden er hun -gading. Voor hen is de vierde macht de -vijand geworden.'

Hoe verklaart u het succes van al die -uiterst-rechtse onlinegroepen?

Fraihi: 'We spreken te weinig over ongelijkheid. Er zijn veel mensen die uit de boot vallen: ik denk aan alleenstaande moeders of mensen die al jaren op een wachtlijst staan voor bijvoorbeeld een sociale woning. Er zijn grote verschillen in de sociale rechten in onze samenleving. We moeten daarnaar kijken en empathie hebben. Het mag geen antiverhaal zijn. Natuurlijk heb ik in die groepen ook neonazistische uitspraken en symboliek zien passeren om van te kotsen. Waar ik het moeilijk mee heb, is die duisternis. Het wordt daar donkerder en donkerder. Antiregering, anti-wetenschap, antimedia, frustraties overal. Het is er donker en het begint pikdonker te worden. Het enige lichtpuntje is 2024. Dat is heel beklemmend.'

Waarom hebben jullie je ondergedompeld in deze wereld?

Fraihi: 'Omdat ik er al van jongs af mee geconfronteerd wordt. Als kind zag ik de ene na de andere zwarte zondag. Ik was een Marokkaan, en na 9/11 was ik plots ook een moslim. Ik was een verkeerde M&M. Ik wil begrijpen waarom. Ik heb eerder al over moslimextremisme geschreven en ik zie een aantal patronen terugkeren. Wij willen seismograaf zijn en een signaalfunctie hebben: er is iets bezig onder de aardkorst en dat gaat alleen verder beven en groeien.'

Bogaerts: 'Alle geledingen van mijn familie waren doordrongen van de oorlog: een deel heeft Joden verborgen en een ander deel heeft gecollaboreerd en is racistisch gebleven. Ik heb dat nooit gesnapt en er altijd tegen gestreden. Maar tegelijkertijd wil ik elke persoon die voor me staat met hetzelfde respect bejegenen. Dat luisteren is verloren gegaan. Ter linkerkant.'

Fraihi: 'Er is een dedain gegroeid: het Vlaams Belang, dat zijn marginalen waarop je mag kakken. Maar dat mechanisme van links is hetzelfde mechanisme dat Vlaams Belang gebruikt tegen vreemdelingen. We moeten daar vanaf. We moeten elkaar zien als medemens.'

Wie zijn Hind Fraihi en Bas Bogaerts?

1976 Geboren in Bornem

2001 Journaliste bij Het Nieuwsblad

2006 Publicatie van Undercover in Klein-Marokko: achter de gesloten deuren van de radicale islam

2016 Columniste voor De Tijd

Ook nog aan de slag als researcher en freelancejournalist

1979 Geboren in Antwerpen

1997 Studeert archeologie en werkt als archeoloog

2007 Freelancepersfotograaf

Specialiseert zich onder meer in -defensie, politie en migratie

Waarom zou je respect hebben voor kiezers van Vlaams Belang?

Vincent Scheltiens is geboren op 3 oktober 1962 in Mechelen • historicus, gespecialiseerd in nationalisme • postdoctoraal onderzoeker aan de Universiteit Antwerpen • zijn vorige boeken waren De sociaal-democratie is dood-ziek (2019) en Met dank aan de over-kant. Een politieke geschiedenis van België (2019)

Vincent Scheltiens is verbonden aan de Universiteit Antwerpen en schreef pas – samen met ABVV-topman Bruno Verlaeckt – het boek Extreemrechts. De geschiedenis herhaalt zich... niet op dezelfde manier. Centrale stelling: wij beleven op dit moment de vierde golf van extreemrechts sinds de Tweede Wereldoorlog. En de kaarten voor die kant van het spectrum hebben allang niet meer zo goed gelegen. “Electoraal gesproken heeft extreemrechts het sinds de jaren dertig nog nooit zo goed gedaan. De omvang van het kiezerskorps is enorm: in heel wat Europese landen halen ze meer dan 20 procent. In Vlaanderen volgens de peilingen zelfs meer dan dat.”

Zijn grootouders zaten in het Spaanse verzet tegen dictator Franco. Zijn vader vluchtte naar België toen hij acht was. Vandaag zet historicus Vincent Scheltiens (58) de strijd tegen extreemrechts verder. ‘Schild & Vrienden is niet onschuldig. Zij hebben een plan.’

“Welke definitie van fascisme je ook gebruikt, ik denk dat Schild & Vrienden er telkens voor zowat 80 procent aan voldoet”, zegt historicus Vincent Scheltiens. “Voor mij is die organisatie een poging om een neofascistische structuur uit te bouwen die op zo veel mogelijk plekken infiltreert: van politieke partijen tot de jeugdraad. Zij hebben een plan. En wat ze doen, is niet onschuldig: die uniformpjes en bokstrainingen, dat racisme, het gekoketteer met het nazisme, zelfs. Maar ook de actie aan het Gravensteen waarbij ze de vlag van sociale activisten vernielden, hun inbraak op 1 mei 2017 in het kantoor van de socialistische vakbond in Gent, en ga zo maar door.”

Laten we beginnen bij Schild & Vrienden. Moet die vereniging verboden worden door nieuwe wetgeving te ontwikkelen, zoals de sp.a wil?

“Als je kunt aantonen dat het een privé-militie is, dan bestaat er al een wet uit 1936, waarmee de VMO – de Vlaamse Militanten Orde – begin jaren tachtig is opgeheven. De VMO was als plakploeg voor de Volksunie begonnen en geëvolueerd tot een neonazistische organisatie. Dat kan men verbieden. Ik deins terug voor een extra wet, want dat is een tweesnijdend zwaard. Linkse groepen die extreemrechtse politici het spreken willen beletten, kunnen van zulke wetten ook het slachtoffer worden.”

Dan vindt u ook een proces tegen Schild & Vrienden niet nuttig?

“Wel, alleen als kan worden aangetoond dat het een privé-militie is. Of als het dat nog zou worden – als ze linkse betogers in elkaar zouden slaan, bijvoorbeeld, of vluchtelingen. Ik vind voor de rest niet dat je extreemrechts in de rechtbank moet bestrijden. Dit is een politieke strijd. We moeten een tegendiscours ontwikkelen.”

Dan was u ook tegen het proces in 2004 waarbij drie vzw's rond het Vlaams Blok voor racisme werden veroordeeld?

“Ook toen vond ik dat men de strijd beter politiek had gevoerd. Het is glad ijs om zulke dingen te juridiseren. Ik ken de situatie in Spanje en Catalonië bijzonder goed, en ik kan u verzekeren dat je vaak een uitspraak van de rechter krijgt in functie van zijn politieke opvatting. Dat is

gevaarlijk. Het is beter om mensen op het politieke forum te overtuigen en te overhalen om niet langer de rattenvangers van Hamelen te volgen, dan om naar de rechter te stappen.”

Een van de dingen die Dries Van Langenhove, de zogenaamde eindbaas van Schild & Vrienden, ten laste wordt gelegd, is verboden wapendracht. Maar nu heeft Tom Van Grieken, voorzitter van Vlaams Belang, datzelfde wapen ondertussen in de studio van VTM Nieuws getoond: een busje pepperspray. Wat vond u daarvan?

“Daar was uiteraard in de partij over nagedacht en gepraat. Ik vermoed dat Van Grieken voelt dat er draagvlak is voor zulke provocaties. Het is mogelijk dat hij zijn voornemen om salonfähig te worden, wil loslaten en integendeel het gaspedaal harder wil induwen. Hij had zich ook kunnen verontschuldigen, en toegeven dat zijn partij wel een probleem heeft. En dat hij daar iets aan wil doen. Maar dat is duidelijk niet zijn keuze. Misschien is Vlaams Belang er zelf nog niet helemaal uit welke kant het op moet, dat kan ook.”

Tom Van Grieken met pepperspray in het 'VTM nieuws' op 14 februari. Scheltiens: 'Daar was uiteraard in de partij over nagedacht en gepraat. Ik vermoed dat Van Grieken voelt dat er draagvlak is voor zulke provocaties.'Beeld vtm

N-VA-voorzitter Bart De Wever zei onlangs dat hij liever stopt met politiek dan met dit Vlaams Belang te besturen. Geloof u hem?

“Misschien heeft Van Grieken die uitspraak ook aangegrepen om wat extra gas te geven. In elk geval geloof ik De Wever niet. Hij reikt niets aan op basis waarvan we hem mogen geloven. Hij heeft al zo veel gezegd waar hij later op terugkwam. Hij heeft na de Vlaamse verkiezingen van 2019 ernstig met Vlaams Belang onderhandeld. Dat zijn feiten. Hij liet de andere partijen maanden in de coulissen staan. Meer kun je niet doen om het Vlaams Belang te normaliseren.” De advocaat van de duivel zal zeggen: hij mag toch respect tonen voor de VB-kiezers door met hun mandatarissen te praten.

“Waarom zou je voor kiezers van Vlaams Belang respect hebben? Die mensen weten ondertussen toch wat die partij denkt, wat die partij wil? Zij willen minderheden en zwakke mensen discrimineren en naar beneden stampen. Dat wéét je als je voor de partij stemt. Van Grieken heeft het sinds enige tijd zelf openlijk over ‘omvolking’. Wie dat soort denkbeelden aanhangt of ervoor stemt, moeten we die respecteren?”

Jullie boek is geschreven tegen de horizon van 2024. De kans bestaat dat het cordon sanitaire in Vlaanderen, toch minstens op lokaal niveau, wordt doorbroken.

“Laten we voorzichtig blijven, maar de peilingen wijzen erop dat Vlaams Belang de grootste partij zou kunnen worden. Ik vrees inderdaad dat het onvermijdelijk is dat ergens in Vlaanderen een burgemeester zich losscheurt van de eigen nationale partij om samen met Vlaams Belang een coalitie te vormen en zo aan de macht te blijven. En wat het Vlaamse niveau betreft: de N-VA is de enige partij die het cordon sanitaire officieel niet onderschreven heeft. Daarom willen wij met dit boek het debat nu al openen.”

Voor Schild & Vrienden gebruikt u de term ‘neofascistisch’. Vlaams Belang noemt u ‘extreemrechts’. Volgens politicoloog Cas Mudde kun je pas van extreemrechts spreken bij gebruik van geweld – hij noemt Vlaams Belang ‘radicaal-rechts’.

“Ja, wij volgen heel bewust niet de terminologie van Cas Mudde. Maar we hebben het ook niet over fascisme, omdat we genuanceerd willen zijn. Iemand een fascist noemen lucht misschien even op, maar partijen zoals Vlaams Belang zijn dat niet – dat is toch een verschil met Schild & Vrienden. Het gaat erom de zaak heel precies te beschrijven.”

Hoe doet u dat dan?

“Het probleem in Europa, want het gaat niet alleen over Vlaanderen, is niet zozeer dat er neofascistische groepjes overal keet schoppen, maar wel dat extreemrechts zich binnen de democratische bandbreedte heeft gepositioneerd. Extreemrechts neemt deel aan verkiezingen

en probeert macht te verwerven. In een aantal landen, van Oostenrijk tot Italië, is dat ondertussen ook al gelukt. Dat is de vierde golf, die van de normalisering. Die van het grootste electorale succes sinds de Tweede Wereldoorlog.”

U gebruikt een mooie coronametafoor in uw boek: de curve van extreemrechts is na de Tweede Wereldoorlog nooit platgeslagen, maar alleen afgevlakt.

“Inderdaad. Het was meteen na de oorlog natuurlijk not done om Jodenmopjes te maken, of om te koketteren met stampende laarzen. Maar toch is het fenomeen nooit helemaal weggeweest. Extreemrechts is overal in een of andere vorm blijven bestaan, zelfs in de robuuste welvaartsstaten, zoals de Scandinavische landen. Dat is toch ongelooflijk, als je weet welk onheil het fascisme en nazisme tijdens de oorlog hadden aangericht. De moord op de Joden was toch het summum van hoe gruwelijk je kunt tekeergaan.”

Het verschil tussen de vierde en de derde golf is volgens u dat men toen, bij de eerste doorbraak van het Vlaams Blok, extreemrechts nog abnormaal vond.

“Precies. Toen het fameuze 70 puntenplan verscheen, veroorzaakte dat opschudding over de volle breedte van het politieke spectrum. Dat was voor iedereen tien bruggen te ver. Inmiddels is toch al verschillende keren, in verschillende media, aangetoond dat heel wat van die zeventig punten vandaag courante praktijk zijn geworden. En ze worden niet toegepast door extreemrechts, maar door de andere partijen.”

Geef eens een voorbeeld?

“Mensen worden in gesloten centra gestopt. Zelfs kinderen worden opgesloten. Er zijn pushbacks op zee, waar mensen worden teruggedreven, een gewisse dood tegemoet. In de jaren negentig wilde Vlaams Blok het migrantencommissariaat van Paula D’Hondt afschaffen, vandaag ligt een mensenrechtenorganisatie zoals Unia constant onder vuur. Vergis u dus niet: het is niet omdat een partij als Vlaams Belang niet door de straten marcheert, dat ze niet gevaarlijk is.”

U pleit voor een nieuw cordon médiatique. Eind jaren tachtig heeft dat éventjes bestaan, maar ondertussen ligt het aan diggelen en heeft zowat elk medium al Vlaams Belangers geïnterviewd. U wil de klok terugdraaien?

“Bruno Verlaeckt en ik pleiten inderdaad voor een aantal strenge ethische codes die de redacties met elkaar zouden kunnen afspreken. In Franstalig België bestaat zo’n cordon: als daar een extreemrechtse figuur de neus aan het venster steekt, wordt die in de media genegeerd. Het probleem in Vlaanderen is dat Vlaams Belang vertegenwoordigers in de raad van bestuur van de VRT heeft. Ze zijn structureel ingebed. Een groot probleem.”

Stel: u wordt morgen hoofdredacteur van De Morgen en ik kom bij u met het voorstel om Tom Van Grieken nog eens stevig te interviewen. Mag ik?

“Dan zou ik zeggen: nee, doe dat niet, kom maar met andere voorstellen. Ik begrijp dat u misschien zou willen tonen dat u Van Grieken met deze of gene vraag kunt klemzetten, maar ik wil zo’n discours geen megafoon geven. Het beste voorbeeld is de eindbaas van Schild & Vrienden, wiens naam we eigenlijk niet meer zouden moeten uitspreken, die in Terzake tegenover Petra De Sutter (Groen) zat om over transgenders te debatteren. Dat is toch vreselijk, zo iets, dat mogen we niet dulden.”

Nu moet u ook op mij schieten, want iets later heb ik Van Langenhove ook geïnterviewd, ook omdat bleek dat hij bij lezingen van N-VA-kopstuk Theo Francken mee de security deed.

“Wel, ik was toen nog geen hoofdredacteur van De Morgen, anders had ik u afgeraden om dat interview te doen. Zelfs als je zo’n figuur kunt klemzetten of ontmaskeren, blijft het een tweesnijdend zwaard.”

Precies, want in de Pano-reportage werd hij wat later ontmaskerd, maar dat deed zijn populariteit geen kwaad. Het leverde hem een plek bij Vlaams Belang op. Een proces kan ook in zijn voordeel werken. Zo zit je als journalist toch vast?

“Dat is zo. Het Vlaams Blok heeft nooit beter gescoord dan vlak na de veroordeling in 2004. Ontmaskering zal niet volstaan. Antiracisme zal niet volstaan. Mensen zijn op zoek naar globale antwoorden, en die moeten ze uit een andere hoek dan die van extreemrechts krijgen. Want die antwoorden zijn eenvoudig: het is de schuld van de anderen, die stuk voor stuk agressief worden bejegend: de Walen, de moslims, de vluchtelingen enzovoort. Extreemrechts maakt gebruik van het hondenfluitje, waarmee ze subtiele signalen naar hun achterban sturen. Theo Francken verstaat die kunst ook heel goed.”

Is het een goede zaak dat Francken geen ondervoorzitter van N-VA is geworden? Was u opgelucht, als het ware?

“Nee, want die partij zit met de handen in het haar. Aan de ene kant wordt ze op rechts onder druk gezet, en kan ze niet dulden dat haar kiezers naar Vlaams Belang overlopen. Tegelijk wil de partij zich vestigen als de nieuwe CVP van vroeger: een conservatieve, sociaal-economisch neoliberale partij die de vermeende grondstroom vertegenwoordigt. Maar de meeste mensen bij de achterban van N-VA hebben geen probleem met Vlaams Belang.”

Dat kan ik mij niet voorstellen. Neem nu iemand zoals Geert Bourgeois, die nu voor N-VA in het Europees Parlement zit. Die man gruwet toch van Vlaams Belang?

“Van de persoon Geert Bourgeois kan ik mij dat inderdaad voorstellen. Hij is een fatsoenlijk politicus. Tegelijk heb ik hem geen kik horen geven toen zijn partij besliste om in het Europees Parlement een fractie te vormen met het Spaanse Vox, het Poolse PiS en het Italiaanse Fratelli d'Italia. Assita Kanko en Geert Bourgeois zitten dus samen in één fractie met Hermann Tertsch van Vox, die echt een fascist is.”

En tegen de Catalaanse onafhankelijkheid.

“Juist. Carles Puigdemont is zogezegd een goede vriend van N-VA. En Vox is extreem anti-Catalaans. Dat is toch een spreidstand die je niet kunt volhouden.”

U bent goed bevriend met Karl Drabbe, drijvende kracht achter de Vlaams-nationalistische website Doorbraak.be. Maar met zijn website wilt u niets te maken hebben.

“Ik heb al verschillende keren tegen Karl gezegd dat hij de ‘ranzigaards’, zoals Sam van Rooy, fractievoorzitter van Vlaams Belang in Antwerpen, eruit moet zetten. Van Rooy publiceert ook boeken bij de uitgeverij van Karl. Er is niets mis met een fatsoenlijke rechtse website, maar ik vind het wel een probleem als zo'n platform wordt gebruikt om een hele uiterst rechtse zwik te normaliseren.

“Of het nu over Trump gaat, of over het klimaat, of over Black Lives Matter: het is onwaarschijnlijk wat daar verschijnt. En als Johan Sanctorum radicaal in de fout gaat door Lukaku een mensaap te noemen, blijft hij toch voor hen schrijven. Dan ontloop je als uitgever je verantwoordelijkheid. Als het over Catalonië gaat, is hij antifa, terwijl hij in Vlaanderen met Doorbraak de loper voor uiterst rechts uitrolt. Nou, dat zet toch wel druk op die vriendschap.”

Wat met het vrije woord?

“Ik ben helemaal voor het vrije woord. Van mij mogen Van Rooy en Sanctorum hun eigen enclaves creëren. Maar tegen normalisering zeg ik neen. Wat Sam van Rooy vandaag mag beweren, daar zou hij in 1947 nergens een medium voor gevonden hebben, behalve misschien ergens in de marge.”

Hoe moeten we daarop dan reageren, volgens u?

“We moeten opnieuw, elke keer als iemand over de schreef gaat, een incident creëren. Zeggen: ‘Stop! Wat zegt u nu? Leg uit!’ Dat geldt overigens ook voor uitspraken van N-VA'ers Theo Francken en Joren Vermeersch, de nieuwste ster aan het extreemrechtse firmament. Zowel

Francken als Vermeersch hebben al gezegd dat het crimineel is om mensen op zee te redden. En dat is haast ongemerkt voorbijgegaan. Maar mensen die anderen redden die aan het verdrinken zijn, criminelen noemen: dat kán toch niet?”

Daartegen protesteren gebeurde vroeger wel, maar het is uit de mode.

“Ik zou het ook doen als zogezegde mainstreampolitici te ver gaan, hoor. Als Sammy Mahdi, staatssecretaris van Asiel en Migratie voor CD&V, zegt dat de terugkeerquota omhoog moeten, dan horen we ook te protesteren. Dit gaat over mensen, kwetsbare mensen die hier in een recent verleden zijn aanbeland, op de vlucht voor honger, miserie en ontbering. Hij maakt daar ‘quota’ van, terwijl je elk geval apart moet bekijken.”

Maar wie het bevel krijgt om het land te verlaten, zou toch moeten vertrekken?

“Maar de menselijkheid is uit het debat. Ik kan mij voorstellen dat sommige mensen alles doen om te vermijden dat ze terug moeten naar een land waar ze gevaar lopen. De eerste man van mijn grootmoeder langs moeders zijde is aan het einde van de Spaanse burgeroorlog door de aanhangers van de latere dictator Franco doodgeschoten. De tweede man van die grootmoeder, die ik nog gekend heb, heeft onder Franco in de gevangenis gezeten, en is dan op de vlucht geslagen. Hij leefde van list en bedrog, om te kunnen overleven en uit angst opnieuw opgepakt te worden. Waarmee ik niet zeg dat alle vluchtelingen bedriegers zijn, maar wel dat veel mensen zich in een vreselijke positie bevinden.”

Heeft uw engagement te maken met die familiegeschiedenis?

“Van 1934, toen Franco in het noorden van Spanje op bloedige wijze de opstand van de mijnwerkers kwam onderdrukken, tot 1939 heeft mijn familie te maken gehad met strijd, weerstand, gevangenschap en terdoodveroordelingen. Onder Franco hadden veel familieleden langs mijn vaders zijde een beroepsverbod. Daarom werden de kinderen weggestuurd. Mijn vader is op zijn achtste in België aangekomen, als vluchteling. Ik zou niet graag willen dat hij hier vandaag als vluchteling zou aankomen.”

Spaanse vluchtelingen aan de Frans-Spaanse grens in 1946. Ook Vincent Scheltiens komt uit een familie die zwaar te lijden had onder de dictatuur van Franco. Beeld AFP

Was er toen minder racisme in Vlaanderen?

“Dat durf ik niet te zeggen. Ik heb mijn moeder vaak huilend aangetroffen als ik thuis kwam van school – omdat de buurvrouw haar weer had uitgescholden en racistische verwijten naar het hoofd had geslingerd. Mijn ouders hebben dat altijd met zich mee gedragen. Zij wisten ook wat het was om in clandestiniteit te leven, zij hadden nog veel familie in Spanje. Zij wisten ook wat een dictatuur is. Er is het voorbije jaar wel gezegd dat we door corona in een dictatuur leven. Geloof me: wie dat beweert, weet niet wat een dictatuur is.”

Hoe belangrijk is Donald Trump geweest voor deze vierde golf van extreemrechts?

“Trump had een voorbeeldfunctie. Op zich heeft hij nergens een nieuwe beweging doen ontstaan, maar hij gaf de bestaande bewegingen wind in de zeilen. De voedingsbodem was er al, hij heeft de verrechtsing alleen verder in de hand gewerkt.”

Wat is precies die voedingsbodem?

“Ik situeer het begin ervan in de nasleep van de politieke omslag begin jaren tachtig. Na een paar crises werd er overal zwaar bespaard om paal en perk te stellen aan de welvaartsstaten die na de Tweede Wereldoorlog waren opgebouwd. Bepaalde vormen van samenhang werden vernield. Die samenhang was altijd sociaal van aard. Maar daarvoor is dus het identitaire in de plaats gekomen. In ons boek verwijzen we naar de Franse journaliste Anne Tristan, die in de jaren tachtig bij het Front National was geïnfiltrerd: zij zag dat de kiezers van die partij totaal ontredderd waren.”

Weet u wie in Vlaanderen haar voorbeeld wilde volgen, bij Panorama/De Post destijds, maar negatief advies kreeg van de chef omdat die het te gevaarlijk vond?

“Nee. U maakt mij benieuwd.”

Luk Alloo.

“Dan had hij veel guts. Maar Tristan heeft het gedaan. In het boek dat ze erover schreef, legt ze uit hoe het wegvallen van oude zekerheden met de komst van mensen uit andere culturen samenviel. Daarop creëerde het Front National, en extreemrechts overal, een nieuwe vorm van samenhorigheid: een ‘wij’ dat door de aanwezigheid van die ‘anderen’ geschaad werd. Nu ontken ik niet dat er in een multiculturele samenleving spanningen kunnen zijn, maar extreemrechts heeft daar een funest verhaal van gemaakt. Terwijl de realiteit is dat je de klok niet kunt terugdraaien. Je kunt niet de-islamiseren. Je kunt geen gemengde huwelijken verbieden of vermijden.”

Daar zegt u iets interessants. Voor Bart De Wever zijn gemengde huwelijken een goede zaak.

“Prima, maar hij zegt ook dat er een leitkultur moet zijn, een cultuur die de norm aangeeft. Er komt een Museum voor Vlaanderen, er komt een canon... Terwijl we geen nood hebben aan lijstjes, maar aan meer en beter geschiedenisonderwijs. Ook de VRT moet elk jaar minstens tien programma’s uitzenden die de Vlaamse identiteit versterken. Mijn vraag is dan: wat bedoelt men daarmee? Een optreden van Arno? Een voorstelling van Anne Teresa De Keersmaeker? Ik denk niet dat men dat bedoelt. Die driedelige docureeks over Bart De Wever, die zal misschien wél meetellen.”

Dat hebt u niet meer in uw boek kunnen vermelden.

“Nee, het was net naar de drukker toen we over die documentaire hoorden. Ik kan mij nog voorstellen dat de Hongaarse televisie zo’n reeks maakt over Viktor Orbán, maar verder zie ik in geen enkel Europees land zoiets gebeuren. Alles wat je ziet in die serie wordt gestuurd en in scène gezet. Zo’n reeks is de droom van elke politicus.”

Laten we afsluiten met het einde van uw boek: dat eindigt ook met een droom, maar u vult die niet concreet in.

“Nee, we wilden een open einde. Maar om extreemrechts het hoofd te bieden, hebben we een nieuwe utopie nodig. We hebben geen kant-en-klare oplossing. Maar wij willen de brede samenleving uitnodigen om daarover na te denken. De vakbonden kunnen daar zeker een rol bij spelen: in dit land zijn 3,5 miljoen mensen lid van een vakbond. Dat zijn organisaties die op duizenden werkplekken ogen en oren hebben, weten wat er leeft. En uit die hoek komen zorgwekkende signalen, over de sympathie voor extreemrechts.”

De vakbonden hebben de tijdgeest niet mee.

“Nee, ze hebben nochtans een cruciale rol gespeeld het voorbije jaar. Niet alleen door veilige werkomstandigheden af te dwingen in veel sectoren, maar ook door te wegen op de steunmaatregelen: wie tijdelijk werkloos is, krijgt nu 70 procent van zijn loon. Dat maakt voor veel kwetsbare mensen een enorm verschil. Maar helaas staat dat niet echt op de radar. Mensen van de vakbond zitten niet op Twitter, hè. Op Twitter zitten alleen mensen die tijdens hun werkuren tijd hebben om te discussiëren.”

Het is genoteerd. Ik had nog een laatste vraag. Na de oorlog is het makkelijk om de verzetsheld uit te hangen. Maar u hebt wellicht familiale aanleg om desnoods in het verzet te gaan, mocht dat ooit nodig blijken.

“Wel, wat ik daarover altijd heb gehoord van mensen die in het verzet hebben gezeten, Spaanse familieleden onder meer, is dat je van tevoren nooit kunt weten wat je zult doen als het zover is. Je weet ook niet of je iemand zult verraden als je gefolterd wordt. Zeker niet als ze je vrouw of dochter voor je neus zetten en dreigen hen iets aan te doen.”

Vincent Scheltiens & Bruno Verlaeckt, Extreemrechts. De geschiedenis herhaalt zich... niet op dezelfde manier, uitgeverij ASP, 140 p., 18,50 euro.

‘Liberté’ is niets waard zonder ‘fraternité’

Peter Mangelschots

Schrijver, dichter en coördinator van De Eenzame Uitvaart.

De Standaard digitaal 5 mei 2021

Vrijheid is het meest misbruikte begrip van de laatste maanden, stelt Peter Mangelschots vast. Het was de Classics 1000 op Radio 1 en Aretha Franklin schreeuwde het uit: ‘Freedom. Freedom. Freedom!’ Er is niemand in de buurt, ik kan het me veroorloven om luidkeels mee te zingen. Een uur later galmt Aretha nog altijd in mijn hoofd. Dat is wat een catchy lied doet: het kruipt tussen je oren, blijft daar in het rond stuiten en zichzelf herhalen. Maar waar gaat het ook alweer over? Juist: vrijheid dus, het meest misbruikte begrip van de laatste maanden, een begrip dat de nieuwe heilige graal geworden is en dat iedereen meent te moeten claimen. Plotseling is het uit met de pret. Aretha zwijgt en ik huiver als ik eraan denk hoever sommigen bereid te zijn te gaan voor die graal.

Vorig weekend zei MR-voorzitter Georges-Louis Bouchez in deze krant dat de vrijheid wat hem betreft op nummer één staat (DS 10 april). Niet gezondheid. Niet veiligheid. Zelfs niet het redden van de planeet. Ja, zo zei hij het echt. Maar wel: vrijheid. Er zijn dit jaar aan deze zijde van de oceaan nog niet veel politici geweest die op een radicalere uitspraak te betrappen vielen dan Bouchez. Daarmee zet de liberaal de deur open voor een ver doorgedreven egoïsme. Dat hoeft allicht niet te verwonderen, want zijn ideologie is logischerwijze gestoeld op een liberale opvatting van vrijheid.

Eigen rechten opeisen

‘Liberté, égalité, fraternité’, riepen de Franse revolutionairen in 1789. Die slogan hadden ze beter omgedraaid. Fraternité staat ver boven liberté. Fraternité gaat om solidariteit. Als ik oprecht bekommerd ben om jouw welzijn, dan wil ik daar in mijn vrijheidsdrang terdege rekening mee houden. Jij en ik werken samen, leven samen, dat is democratie.

Er zijn dit jaar aan deze zijde van de oceaan nog niet veel politici geweest die op een radicalere uitspraak te betrappen vielen dan Georges-Louis Bouchez

Vrijheid en democratie, die combo onderzocht Annelien De Dijn in haar recente boek Vrijheid, een woelige geschiedenis. Kort door de bocht is de conclusie dat er in de huidige notie van vrijheid nog weinig over is van de idealen van de Franse Revolutie. De wegen splitsten zich, er kwam tweespalt tussen enerzijds vrijheid als democratisch en breed gedragen zelf-bestuur en anderzijds vrijheid als een egocentrische verdediging van de eigen privileges. Die laatste idee van vrijheid werd verdedigd door de liberalen, die zich in de loop van de negentiende eeuw verenigden. Sindsdien is de slinger doorgeslagen. Elk dwepen met de verlichtingsidealen ten spijt is het huidige individualistische begrip van vrijheid juist antidemocratisch. Het gaat ervan uit dat de eigen persoonlijke vrijheid moet worden veiliggesteld. Ten koste van wat dan ook. Van de gezondheid, van de veiligheid, van het leefmilieu. Dat is wat we de laatste maanden zien: mensen claimen vrijheid, ‘hun’ vrijheid.

Het kan anders. Het sleutelwoord is solidariteit. Dat valt in een eenvoudig beeld uit te drukken. Wie solidair is, streeft er niet naar zoveel te hebben als zijn naaste die meer heeft. Wie solidair is, streeft ernaar dat zijn naaste die minder heeft, evenveel krijgt als hijzelf. Niet met de ellebogen werken, wel met uitgestoken handen. Je kunt dat toepassen op materiële eigendom:

evenveel willen bezitten als je buur leidt tot een egocentrische maatschappij waarin onvermijdelijk de rijken rijker worden en de armen armer. Zei daar iemand neoliberalisme? Met vrijheid is het net zo. In een samenleving waar iedereen angstvallig zijn eigen rechten opeist ten koste van de maatschappij, is echte vrijheid niet mogelijk. Wie streeft naar alsmear meer, is niet vrij, maar zit gevangen in het web van zijn eigen hebzucht. Als ik lees dat Voka-voorzitter Wouter De Geest vindt dat we tien jaar lang minstens 2 procent economische groei nodig hebben, denk ik: hoe onvrij ben je als zo'n doel een must wordt?

Een sterke overheid

Echte vrijheid vloeit voort uit solidariteit, liberté is niets waard zonder fraternité. Alleen dan is het leefbaar voor iedereen. Het is goed dat een overheid daarop aanstuurt door het opleggen van spelregels. Een sterke overheid is niet in tegenspraak met vrijheid, betoogt ook De Dijn, het is een valse keuze. Je kunt het ook omkeren: als we ons constant moeten beschermen en verdedigen tegen de absolute vrijheidsdrang van de anderen, zijn we niet vrij. We maken dat nu mee op het vlak van gezondheid, maar het is al vaak gezegd: dat is nog niets vergeleken bij de klimaatcrisis die op ons afkomt. Dan zal een sterke overheid, die gemeenschapszin toont, meer dan nodig zijn. Met politici als Bouchez lopen we als lemmingen de afgrond in. Die overheid moeten we weliswaar -- laat ik het om alle misverstanden te vermijden duidelijk zeggen -- van dichtbij op de vingers kijken.

De titel van Aretha Franklins meezinger is trouwens Think. Misschien moeten we dat met z'n allen maar eens doen, wat meer nadenken in plaats van eisen te stellen. Wat zingt ze nog meer? 'Without each other there ain't nothing people can do.' Juist! Ik word opnieuw blijgezind. De burens mogen het ook weten.

AGENDA AUGUSTUS – SEPTEMBER 2021

Nog 2 VAKANTIEVIERINGEN 2021,

Deze gaan door in het Jebronhuis op zondagmorgen om 10u30

15 augustus **'verbinden en verdiepen'.** Stefaan VdA en Luc Van Lierde

29 augustus Deut 4,1-2.6-8; Jacobus 1,17-18.21b-27 Paul DW
Mc 7,1-8.14-15.21-23

INHOUDELIJK THEMA NIEUWE WERKJAAR WIJ ZULLEN DOORGAAN, GEDRAGEN DOOR EEN NIEUWE STILTE

Woensdag 8 september: om 20 uur Dagelijks Bestuur (in Jebron)

Zondag 12 september om 10.30 uur: aanloop naar een nieuw liturgische werkjaar – tussen vakantie en een nieuw werkjaar

Deze viering wordt voorbereid door Stefaan

Dinsdag 14 september: Bijbels leerhuis: wij lezen verder in de Brief van Paulus aan de gemeente van Rome, hoofdstuk 8. (in het Jebronhuis)

Zondag 26 september om 10.30 uur:

Startviering van ons 46ste werkjaar

Tijdens deze viering tussen gisteren en morgen beluisteren we

HET VERHAAL VAN ELIA OP DE HOREB (1 Koningen 19).

**Thema: LUISTEREN NAAR DE STEM DIE OPKLINKT UIT DE
STILTE NA DE STORM.**

Deze viering wordt voorbereid door groep 3

De uitnodiging voor deze viering volgt later.

Zondag 3 oktober: **BESCHEIDEN GAAN (1)**

De weg van het hart (Tenachon Over bijbelse concepten, nr 2)

Deze viering wordt voorbereid door groep 1

Dinsdag 12 oktober Bijbels leerhuis: wij lezen verder in de Brief van Paulus aan de gemeente van Rome, vervolg van hoofdstuk 8. (in het Jebronhuis)

Zondag 17 oktober:

Deze viering wordt voorbereid door Stefaan

Jebbron Info

Wens je Jebbron-Info niet meer te ontvangen, geef dan een seintje via mail.

Jebbron vzw ; Open Huis voor Vorming en Pastoraat

Begijnhof 1 - 9300 Aalst Tel. 053/77.51.16

Open ma, di, do en vr van 08.00 tot 16.00 uur.

Mailadres: jebbron@telenet.be

Website: www.jebbron.be

Stortingen en financiële steun zijn welkom op BE46 0680 6230 4036

Raad van Bestuur: Inge De Bruyn, Paul De Witte, Luc D'Hooghe, Annie Maes, Kristien Renneboog, Erik Van Assche

Personeel: Vera Baeyens

Liturgieverantwoordelijke Paul De Witte